

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II.,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 16 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.716

Tujčev denar zmerom pomeni nevarnost

»Večerni česke slovo« razpravlja v članku »Pozor na današnje Judeže« o moskovski sodni razpravi proti Buharinu in tovarišem in izvaja med drugim:

»V moskovski sodni razpravi je bilo govora o denarju iz tujine. Po izpovedbah prič in obtožencev samih so denar dajale tuje države. Denar je torej spet postal sredstvo mednarodne politike: države plačujejo delovanje proti drugim državam, države vzdržujejo politične stranke v sosednjih državah.

V Rusiji se je to ugotovilo v številnih sodnih razpravah, v Franciji pri odkritju zarote in zaplenitvi zarotniškega orožja, v Romuniji po umoru ministrskega predsednika Duke, v Palestini pri zatiranju arabske revolucije... Denar iz tujine zmerom prina-

ša nevarnost. Pozor na vse, a nobenega sumničenja, nobenih obdolžitev! Ako vidimo karkoli, da počenja reči, ki niso v korist narodu, ne ozirajmo se na lepe besede, v katere jih zavija. Preudarimo, komu bi lahko ta reč koristila in bodimo oprezní in čuječi. To ni nikaka pretiranost: Kdo bi si mogel misliti, da bo kakšen Francoz dvajset let po vojni sprejemal denar, da bi svojo domovino izročil novemu pustošenju? Kdo bi mogel verjeti, da bi kdo upal takim ruskim dostojanstvenikom, kakor so bili Tuhačevski, Buharin, Jagoda in Krestinski, ponujati denar za izdajo! In vendar so bili ti ljudje plačani za svojo izdajo! Živimo v časih, ko postajajo nemogoče reči možne! V takih časih je naša dolžnost, da se učimo na svarilnih zgledih.

Vloge pri hranilnicah stalno naraščajo

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so tudi v februarju narasle vloge pri slovenskih samoupravnih hranilnicah, in sicer v celoti za okoli 11 milijonov, tako da znašajo zdaj okoli 1054 milijonov dinarjev. Če odštejemo v tem prirastku pristoje vlagateljem pripisane obresti (1.4 milijona), se pojavi čist prirastek 9.5 milijona dinarjev, kar pomeni porast za pol milijona več ko v mesecu januarju. V dveh mesecih so torej narasle vloge za blizu 19 milijonov dinarjev.

Vloge na knjižice so znašale skupno okoli 626 milijonov dinarjev, vloge v tekočem

računu 428 milijonov dinarjev. Znesek vlog na knjižice je narasel pri devetih, vlog v tekočem računu pri 10, skupni znesek vlog pri 12 hranilnicah, število vlagateljev na knjižice pri osmih, vlagateljev v tekočem računu pri devetih in obojih vlagateljev pri sedmih hranilnicah. Vseh vlagateljev je 135.104.

Iz teh števil izhaja, da je prizadevanje za upostavitve tekočnosti hranilnic in ostalih denarnih zavodov vplivalo prav ugodno tudi v februarju. Zaupanje v denarne zavode se čedalje bolj vrača.

Razkošno življenje je ugonobilo stare narode

Iz zgodovine poznamo vrsto narodov, ki jih danes ni več. Asirci, Babilonci, Feničani, Medijci, Perzijci, Makedonci, Grki in Rimljani so bili v svojih dobah mogočni narodi, ki pa so vsi izginili. Ostala sta le dva stara naroda, Judje in Kitajci, ki sta v starih časih imela veliko vlogo in ki sta še vedno na svetu. Ta dva naroda sta se cela tisočletja dolgo držala vsak svoje vere in imela urejeno družinsko življenje. Zato se med tema dvema narodoma ni nikdar opazalo, da bi izumirala zaradi pomanjkanja otrok. Vsi drugi narodi pa so izginili, ker se je pri njih rodilo čedalje manj otrok.

Neki grški pisatelj je leta 150. po Kristusu pisal, da je za njegovega časa vsa Grčija bolehalo za to boleznijo, da ni dobivala več otrok in da je zato začelo primanjkovati ljudi. Mesta so se praznila, po deželi so se opuščala zemljišča, čeprav takrat ni bilo ne vojne ne kuge. Ljudje so začeli hlepeti za denarjem in se vdajati lenobi. Niso se hoteli več ženiti. Če pa se je kdo vendar le oženil, ni hotel imeti več otrok kakor kvečjemu

enega ali dva, da bi tema dvema lahko več zapustil. Vojne in bolezni, ki so sledile, so ugonabliale še ta naraščaj.

Zgodovina nam priča, da so junaški Spartanci v perzijskih vojnah (l. 500. do 449. pr. Kr.) lahko postavili na bojišče še 8000 krepkih bojnikov. V bitki pri Levtiki leta 371. pr. Kr. so jih spravili na bojišče komaj 1500, leta 244. pa le 700.

Peloponežani so leta 479. pred Kr. v bitki pri Platejah postavili v boj še 74.000 bojnikov, čeprav takrat večji del tega grškega polotoka niti vpoklican ni bil, so 300 let pozneje z vso silo spravili skupaj še 30.000 do 40.000 mož. A 300 let zatem, to je okoli leta 120. po Kr., so imeli samo še 3000 bojnikov. Grčije je bilo konec. Rimljani so zavladali nad njimi, v njihove prazne vasi pa so se začeli vseljevati slovanski naseljenci.

Prav tako se je godilo Rimljanom. Staro rimsko cesarstvo je postalo veliko in mogočno, ker so bili ljudje zdravi in pošteni. Pozneje pa je začela rimska država razpadati in zgodovinar Mommsen piše o razpadanju

mogočne rimske države med drugim tole: »Povsod je veljalo geslo razsipnosti in uživanja. Namesto v staro volneno obleko so se začele ne le ženske, temveč tudi moški oblačiti v prozorne tenčice, ki so več kazale, kakor pokrivala.«

Celo neki slavni rimski mož, ki je imel mnogo otrok in ki je svojim rojakom strogo zabičeval, da je njihova državljanska dolžnost, živeti v urejenem družinskem življenju, je pisal, da življenje brez družine ni mogoče, da pa tudi življenje ob strani žene ni drugega kakor breme. Vendar je treba, je pisal, to breme zaradi države prevzeti nase!

Prav tako dandanes pobijajo države neurejeno družinsko življenje in samstvo ter se sklicujejo na državljanske dolžnosti. No, tako sklicevanje ni pri Rimljanih nič pomagalo, kakor tudi v modernih državah v tem pogledu ni opazati uspehov.

Razmere v rimski državi, ko se je bližal njen konec, opisuje zgodovinar Mommsen takole: »Zdaj ni bila več največja sramota biti siromak, temveč bila je zdaj edina sramota, če si bil siromak. Za denar je celo državnik prodajal državo, državljan svojo svobodo, za denar si lahko kupil službo oficirja, kupil si tudi lahko glasove porotnikov in za denar si prav tako lahko dobil imenitno žensko kakor pocestno vlačugo. Med odličnejšimi ljudmi je bilo čedalje manj zakonov in čedalje manj otrok... Zaradi tega je izumiralo latinsko pleme v Italiji izredno naglo. V prelepe pokrajine so se naseljevali tujci ali pa so ostajale zapuščene. To nam dokazujejo tudi te številke:

Okoli leta 222. pred Kr. je po cenitvi zgodovinarjev štela vsa Italija kakih 20 milijonov prebivalcev, leta 150. pr. Kr. le še 10 milijonov, leta 350. po Kr. pa v vsej Italiji ni bilo več kakor pet milijonov ljudi. Okoli leta 200 po Kr. je bilo v Italiji že tako malo prebivalcev, da je tedanji rimski cesar izdal razglas, da si vsakdo lahko vzame zemljišče, ki je brez gospodarja in neobdelano.«

Pravijo, da se takemu stanju Evropa počasi že bliža. Številke govore, da je leta 1930. bil položaj rojstev naslednji: V Podkarpatski Rusiji je na 1000 žen bilo 163 rojstev, na Slovaškem 128, v Italiji 111, v Zedinjenih državah 100, na Angleškem 84, na Češkem 67, na Nemškem 71, v samem Berlinu 38, na Dunaju 24. Torej nepokvarjeni narodi, kakršni so Slovaki in Rusini, so znatno plodnejši od drugih. Povprečno velja, da se slovanski narodi hitreje množijo od drugih.

Razne države hočejo to stanje izboljšati tudi z raznimi gospodarskimi ukrepi, na primer s tem, da rodovitne družine obdarujejo. Toda pomanjkanje otrok ni gospodarska zadeva, saj je znano, da se otrok začne ogibati najprej tisti, ki imajo vsega dovolj.

Nove vojne v Evropi ne bo kmalu

Londonski časopis »Daily Express« izvaja, da je nova vojna zavoljo težav, s katerimi se bori zdaj Evropa, zelo neverjetna. Časopis govori tudi podrobneje o vzrokih, ki onemogočajo vojno.

Nemčija sicer res razpolaga z vojsko, toda vojna za Nemčijo ne prihaja v poštev. Italija je zaposljena v Afriki; v Abesiniji mora vzdrževati veliko vojsko in tudi vojna v Špa-

miji jo zelo zaposluje. Isto tako ne prihaja v poštev Japonska. Sicer vodi vojno na Daljnem vzhodu, toda čim večje so njene osvojitve, tem dalje bo trajalo, da bo zasedeno ozemlje »prebavila«. Razen tega presegajo stroški te vojne že zdaj zmogljivost te dežele.

V Rusiji si mora Stalin želeči miru za vsako ceno. Po drugi strani je smešna trditev, da vlada na Francoskem korupcija. Ni nobenega dvoma, da je francoska vojska najboljša na svetu. Zedinjene države so najbogatejša država na svetu. Anglija pa se s svojo obzračno hitro izpopolnjuje.

»Bodite pogumni, ne izgublajte upanja,« končuje list svoja izvajanja. »Zaupajte v moč Anglije in vedite, da so naši sosedi, ki nam hočejo dobro, v ugodnem položaju, med tem ko tisti, ki bi bili pripravljeni, da nam store kaj hudega, za to skoro niso sposobni.«

*

Angleški listi so objavili zadnje dni izjavo, ki jo je dal bivši ameriški predsednik Herbert Hoover novinarjem o vtiskih, ki jih je dobil na svojem nedavnem potovanju skozi evropska glavna mesta. Na vprašanje, kako sodijo o možnosti nove vojne, je Hoover odvrnil, da osebno zaenkrat še ne verjame v možnost velike svetovne vojne, čeprav je danes v Evropi mnogo več vzrokov za vojno kakor l. 1914. Glavni razlog, da vojna še ni nastala, je po sodbi Hooverja dejstvo, da večina evropskih držav še ni pripravljena na krvavi obračun. Vdveh, treh letih, ko bo vse pripravljeno, pa bo nevarnost vojne mnogo večja.

Politični pregled

Kakor poročajo iz Beograda, je splošna proračunska razprava v senatu končana.

Zdaj sledi še podrobna razprava, ki bo tudi kmalu končana. Izmed slovenskih senatorjev se v debati zlasti udeležujeta dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj.

V senatnem finančnem odboru je te dni govoril med drugimi tudi senator dr. Albert Kramer. Razpravljal je

o težavnih gospodarskih razmerah v Sloveniji in pa o 63-milijonskem združnem posojilu dravski banovini.

Finančni minister Dušan Letica je odredil, da se mu prinese iz ministrstva doslej še neobjavljena uredba o tem posojilu, kar je zbudilo v finančnem odboru izredno pozornost. Finančni minister je prečital uredbu, iz katere izhaja, da je ministrski svet odobril posojilo v svrhu upostave vsega združništva v dravski banovini. Silno zanimiva je bila tudi razprava o novih cerkvenih davkih. Finančni minister je poudarjal, da je vlada ravnala pravilno, ko je odobrila posojilo za slovenstvo združništvo, da pa uporaba tega posojila ne spada pod njegovo nadzorstvo.

V bivši Avstriji, zdaj kot Ostmarki priključeni k Nemčiji, nastaja počasi mir. Hitlerjevska vladavina

Je uvedla preiskavo o poslovanju Schuschniggove vladavine

in zdaj posebne komisije pregledujejo listine v uradu bivšega kancelarja in raznih ministrstvih. Aretirali so vrsto vidnejših zastopnikov prejšnje vladavine. — Ker Nemčija ni članica Društva narodov, je zdaj ugašnilo še članstvo Avstrije, ki ni več samostojna. — Zaradi priključitve Avstrije k Nemčiji se je tudi naše poslaništvo na Dunaju spremenilo v konzulat.

Kakor je znano, je položaj Češkoslovaške, ki ima na svojem ozemlju mnogo Nemcev, postal spričo nemških groženj kočljiv.

Za pomoč Češkoslovaški v primeru napada se zavzemajo tudi v Angliji.

dasi se še niso jasno izjasnili o tem, med tem ko sta Francija in Rusija, s katerima ima Češkoslovaška pogodbi o medsebojni pomoči, dali potrebna zagotovila. Sicer pa je tudi nemška vlada že večkrat zagotavljala, da se ne bo vmešavati v notranje češkoslovaške zadeve. V Angliji računajo s tem, da bo Nemčija te svoje besede držala.

Bitka v odseku Tiencin-Pukao se je razvila v eno največjih bitk v sedanji kitajsko-japonski vojni, pri kateri so

Kitajci dosegli lepe uspehe.

Računajo, da na obeh straneh sodeluje v bitki po 150.000 vojakov. Kitajci so v zadnjih dneh osvobodili ozemlje v širini 120 km in v dolžini okoli 50 do 80 km ter zaplenili Japonce ogromne zaloge živil in raznih vojnih potrebščin, med njimi mnogo tankov in težkih topov. Nevarno za Japonce je dejstvo

da so Kitajci, kjer so se umaknili, razstrelili vodne nasipe, zaradi česar ogražajo Japonce velike poplave.

Francova ofenziva na aragonski fronti, katere prvi del se je končal z zavzetjem Capseja,

je bila deležna novih uspehov.

V celem so frankovci zavzeli okoli 200 večjih in manjših krajev. Osvojeno ozemlje dosega 6000 kvadratnih kilometrov površine s 160.000 dušami. Republikanci so se čvrsto upirali in so mogli frankovci kljub veliki premoči položaj zavzemati le postopno. Frankovci poročajo o velikih izgubah republikancev in o velikem plenu. Francove čete se zdaj že zelo bližajo katalonski meji.

Razno časopisje poroča, da je

francoska vlada sprejela za primer mobilizacije več sklepov,

med katerimi je prvi, da ostane vodstvo države med vojno v rokah vlade. Nadaljni sklep pravi, da se ustanovi čisto enotno poveljstvo vseh vojaških sil pod upravo ministra za narodno obrambo. Civilno prebivalstvo se postavi v obrambo proti letalskim napadom. Brez ozira na splošno osredotočenost na vojne potrebe se bodo spravile v pogon vse gospodarske sile za preskrbo civilnega prebivalstva. Država ima pravico, da si prilasti poleg posameznih tvornic, ki lahko služijo vojnemu namenu, vse osebe teh tvornic z delavstvom vred. Vsi člani državnega zbora, ki so rezervni oficirji, se morajo takoj odzvati mobilizacijskemu pozivu.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED IN SVINJE. V Kranju so se trgovali za kg žive teže: voli po 4.50 do 6.25, krave po 3.50 do 5.50, teleta po 6.50 do 7.50, prašiči špeharji po 10.25, pršutarji pa po 8 do 9 Din. Na sejmu v St. Vidu pri Grobelnem so bili voli II. vrste po 4 do 4.50, III. vrste pa po 3 do 3.75 Din.

VINO. Dolenjska vina, navadna, mešana so pri vinogradnikih po okoli 4, finejša sortirana pa po okoli 6 Din liter.

KRMA. V Krškem je bilo seno po 50 do 80, slama pa po 25 do 35 Din za 100 kg.

XX. POGlavJE

Kdo bo pa zdaj na vrsti, se vprašujejo ljudje, ko se vsujejo z lučkega božjega vrta. Tako namreč kaže staro izkustvo, da pobere navadno smrt v kratkem razdobju tri žrtve. Dva dni pred Matijevim pogrebom so namreč zagrebli že staro Ročnico, ki je ležala dve leti in čakala smrti.

Rože na Matijevem grobu se še niso posušile, ko je že prispela iz Maribora k Devetakovim brzojavka, da je Lenika v Mariboru nevarno zbolela. Nič ni pomišljal oče. Takoj je šel na pot in je bil po petih urah že pri bolnem otroku. Do praga bolniške sobe so ga pustili in ne dalje: otrok je obolal za škrlatico. Tri dni je hodil oče gledat hčerko, ko je prišel pa četrti dan, je bila postelja prazna. Z vso obzirnostjo so mu sporočile sestre žalostno vest, da se je v pretekli noči preselila njegova hči med krilate. Ni zajokal Devetak, saj še takrat ni prišla solza v njegove oči, ko mu je podrl dom in mu kakor pobrilo ponos njegove domačije — desetletni sadovnjak.

»Umrla...« mu uide vzklik, ko stoji pred staro prednico. Izkušena ženska ga ne tolaži, saj ve, da je v takih trenutkih vsaka beseda preveč.

Kako ga pa naj tudi potolaži tujka, ko niti ne sluti ne, kaj je izgubil oče s svojo hčerko. Vse je lepo ukrenil in uredil Devetak: ona dva si bosta ustvarila svoj dom pri Gregorinu, Lenika bo pa nasledila njega na Devetakovini, ko se bo našel petičen in pošten snubec. Smrt pa je nenadno posegla s svojo kruto roko v te njegove načrte in jih pometla, kakor pomete ostri pomladni piš, ki za-

PAVEL²⁰
HRIBAR:

PLAZ USODE

»Sama si je postlala, sama naj gleda, kako bo ležala!« jo je zavrnil brez jeze brat, dasi se mu je poznala tiha žalost v glasu.

»Ti si pač bil in ostaneš Lojz! Mar nista obadva napravila zadosti pokore za vse tisto, kar je zagrešila prav za prav le njihova mlada kri, ki je vendar del naše in tvoje krvi? Kar nič ti ni treba zametavati lepega denarja, ki ti ga prinese kar suhega France v hišo, ko sam svojega ne moreš v letošnji stiski izterjati od ljudi,« se raznema sestra Petrinka.

»Kaj ti ne pade na um!« se zavzame Devetak. »Ne bil bi verjel, da teje že tako pokvarila dolina, da si povsem pozabila, da je prvo in zadnje bilo in bo naše dobro ime, denar je pa tam nekje posredl. Sicer je važen in potreben, toda Devetak se še ni nikoli prodajal za denar. Če nikoli ne postavim nazaj Devetakovine, mi je ljubše, kakor da bi ves svet kazal na mene: Glejte ga, za denar je tudi Lojz pozabil vse! Sicer pa mar nimam še enega otroka, ki bo znal morda bolj spoštovati poštenje in čast kmečke hiše.«

»Kaj nismo nespametni vsi trije!« zastavi svojo besedo zares neprijeten potek razgovora mati. »Za neke tuje zadeve se pučimo. Saj niti ne vemo, če bi ona dva sploh hotela priti k nam.«

»B...« že ima Devetak besedo na jeziku, toda ne izpregovori svoje misli. Tiho nadaljujejo zadnji streljaj poti, ki jih še loči od

Petrinkinega doma. Brez besede povečerjajo in gredo k pokouju, da bodo laže drugo noč čuli pri mrliču.

Pogrebci umivajo in spreoblačijo Gregorina, France in Mimika pa sta se za ta čas umaknila v kamro poleg in se pogovarjata o vsem potrebnem za pogreb. Čeprav je mrlič v hiši, vendar tečejo kakor druge dni vse brige in skrbi. Celo več jih je, ker nastajajo nova vprašanja in nove potrebe. Kdo bi zameril zato Mimiki, da je spregovorila s Francetom že takoj prvo uro o vsem tem, kar je premišljala poprej v sobi, ko je bolnik umiral. Močno pa se začudi, da se France prav nič ne razveseli teh njenih naklepov. Videti je celo, da mu je vse to kar neprijetno, ko spregovori:

»Še v sanjah nisem nikoli silil na Devetakovino, zato se tudi tedaj, ko mi hvala Bogu, tega ni treba, ne bom vsiljeval očetu za naslednika.«

Te odločne Francetove besede hudo osupnejo Mimiko, saj so padle ko prva grenka kaplja v prepolno čašo sladke ljubezni. Toliko pa ima rada Franceta, da mu niti ne upa ugovarjati, čeprav je nevede podrl v njenem srcu prekrasne sanje, ki so šle pred dobro uro postavile nov Devetakov dom, v katerem je bila ona gospodarica. Samo zavzdihne Mimika, kakor zavzdihne vsako uro toliko in toliko tisočev in milijonov žensk, na katerih odpovedi je zgrajena dobronamernost sveta.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 22. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

- 1 holandski goldinar za 24.03 do 24.18 Din;
- 1 nemško marko za 17.42 do 17.56 Din;
- 1 angleški funt za 215.36 do 217.42 Din;
- 1 ameriški dolar za 43.15 do 43.52 Din;
- 100 francoskih frankov za 132.02 do 133.46 Din;
- 100 češkoslovaških krom za 151.54 do 152.64 Din;
- 100 italijanskih lir za 227.94 do 231.03 Din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 464 Din. Avstrijski šilingi so bili v ljubljanskem zasebnem kliringu po 9.12 Din, nemški klirinški čeki pa po 14.35 Din.

Sejmi

1. aprila: Videm ob Savi;
2. aprila: Dramlje, Rakek, Mokronog.
3. aprila: Tuhinj, Zabukovje;
4. aprila: Kostanjevica ob Krki, Loče pri Poljčanah, Sv. Helena v Rovtahu, Sv. Križ pri Ljutomeru, St. Ilj pri Velenju, Vinica, Zdenska vas, Marenberg, Sevnica, Čakovec, Loški potok, Murska Sobota, Ormož;
5. aprila: Javorje pri Litiji;
7. aprila: Turnišče, Zagorje ob Savi;
8. aprila: Braslovče, Brunik, Cerklje pri Kranju, Hotemaže (samo za blago), Lemberg, Ormož, Slovenska Bistrica, Spodnje Gorje, St. Gotard pri Trojanah;
9. aprila: Sv. Lenart nad Laškim, Ljutomer.

Drobne vesti

== Plačevanje kméčkih dolgov. Od 1. januarja letos do 17. t. m. so plačali kmečki dolžniki pri Privilegirani agrarni banki 18 milijonov 593.000 din, in sicer na področju osrednjega zavoda v Beogradu 9.819.000, na področju podružnice v Zagrebu 2.320.000, na področju podružnice v Ljubljani 4.778.000, na področju podružnice v Sarajevu 1.676.000 din. Banka je do 17. t. m. izročila denarnim zavodom in zadrugam za 205.990.000 din obveznic in sicer na področju osrednjega zavoda v Beogradu 89.220.000, na področju podružnice v Zagrebu 54.359.000, na področju podružnice v Ljubljani 46.537.000, na področju podružnice v Sarajevu 15.874.000 din. Do istega časa je banka plačala 2186 denarnim zavodom in zadrugam skupno 103.294.000 din osrednjemu zavodu v Beogradu za 1144

zavodov 48.502.000 din, podružnici v Zagrebu za 395 zavodov 20.564.000 din, podružnici v Ljubljani za 456 zavodov 23.989.000 din, podružnici v Sarajevu za 191 zavodov 10 milijonov 239.000 din.

== Cene vinu v Dalmaciji in Banatu so čvrste. Z dalmatinskih in banatskih vinskih tržišč prihajajo poročila, da so se cene v zadnjem času precej dvignile, in sicer zaradi tega, ker so zaloge po veliki večini že prodane. V Šibeniku plačujejo zdaj črno vino po 2.50 do 4.50, belo vino pa po 3 do 5.50 dinarja liter. Dvignile so se cene tudi na tržišču v negotinskem in pirotkem okolišu. V Iloku stanejo bela vina lanskega letnika 3.50 do 4, rizling pa plačujejo po 4.50 do 5.50 dinarja. V Vršču stanejo najslabša bela vina (8 do 9 stopinj) 2.30 do 2.70, srednje močna vina (9 do 11 stopinj) 2.70 do 3.50, močnejša vina pa do 4 dinarje. Črna vina se prodajajo po 2.90 do 4.40, kvalitetna vina pa po 3.75 do 6 dinarjev.

D O P I S I

BOČNA. Po nepotrebnem se je pri nas začela akcija za postavitev spomenika v svetovni vojni padlim vaščanom, ker je tem že tako posvečena spominska plošča, vzdana v cerkvi in na katerih so vklesana imena padlih. Ogromna večina vaščanov brez razlike politične pripadnosti je na stališču, da bi bilo primernejše nabrati denarna sredstva za spomenik blagopokojnemu kralju Zedniti. lju. Razen tega je neprimerno, da se pobirajo prispevki za spomenik padlim vojakom izven domače vasi, tako v Gornjem gradu in celo v Celju. Če se hoče posvetiti spomin domačih vaščanov, pač ne kaže drugje iskati denarnih sredstev kakor v domači vasi ali kvečjemu v domači župniji.

BREŽICE. Tudi pri nas bodo v nedeljo, 27. t. m. občinske volitve, ker je bila određena komasacija občin mesta Brežice in brežiške okolice v eno občino. Tako mi okoličani kakor meščani smo s to komasacijo nezadovoljni, ker je brežiška okolica povsem kmečka, Brežice so pa tipično mesto s svojimi posebnimi gospodarskimi potrebami in zahtevami, tako da jih ni mogoče preko noči spraviti v takšen sklad, da obe desedanjji občini od take komasacije ne bi trpele škode. Vsi se

sprašujemo, kdo je to komasacijo predlagal. Ko pa so naši nasprotniki spoznali, da so se vsi občani brez razlike političnega prepričanja dvignili zoper to komasacijo in da je nastalo veliko razburjenje, so obrnili plašč po vetru in so začeli trditi, da so tudi oni za dekomasacijo, to je za čimprejšnjo razdružitev, čeprav jim tega nihče ne more verjeti. Eni trdijo, da so proti komasaciji, drugi njihovi pristaši pa priznavajo, da so jo sami predlagali. »Slovenec« tudi piše, kako smešno bo ta komasacija vsem nam prinesla. Občani ene kakor druge občine, ki nismo nikdar dopustili, da bi se v naših občinah vodila politika, po vsem tem ne moremo ničesar več verjeti. Če si v vprašanju komasacije niti sami med seboj niso na jasnem, kako pa naj jim izročimo v roke vodstvo celotne komasirane občine? Saj vemo, da bi se razdružitev lahko takoj dosegla, če bi tudi oni na odločilnih mestih iskreno zahtevali tako razdružitev, kakor jo zahtevamo mi. Zato smo se vsi, ki hočemo v naših občinah gospodariti brez politike, združili in postavili v obrambo naših občinsko-gospodarskih koristi gospodarsko listo, katere nosilec je bivši dolgoletni župan okoliške občine g. Volčanšek Ivan, in na kateri listi kandidirajo tudi dosedanjji župan mestne občine g. dr. Drnovšek Janko in zastopniki vseh slojev in krajev obeh občin. Ta lista si je stavila za program, da v okviru obstoječega zakona o občinah takoj predlaga razdružitev obeh občin, do razdružitve pa da se bo vodilo gospodarstvo obeh dosedanjih občin ločeno, tako da ne bo škoda še večja, kakor je do sedaj. Vsi, ki nam je na srcu občinska samouprava in ki nismo nikoli dopustili, pa tudi zdaj ne dopuščamo, da bi prišla politika k nam skozi občinska vrata, bomo v nedeljo oddali svoje glasove za gospodarsko listo in za njenega nosilca g. Volčanška Ivana.

DEVINA PRI SLOVENSKI BISTRICI

Zanimanje za občinske volitve je veliko tudi pri nas. Naša združena gospodarska lista ima za nosilca g. dr. Pučnika. Naši nasprotniki obetajo marsikaj in nas napadajo s psovkami, kar pa ne zaleže. Nedavno je bilo v neki gostilni nekaj mož, med njimi tudi naš nosilec liste g. dr. Pučnik. Bili smo v lepem razpoloženju. Naenkrat pa smo zaslišali v posebni sobi močen udarec v vrata. Takoj smo vedeli, da je ta nemir povzročil neki hud naš nasprotnik. Vrgel je tudi luč v tla

pleše na cesti in vzdigne s seboj prah, da je videti cesta kakor pometena.

Čeprav ga je vremenska katastrofa hudo prizadela, vendar Devetak ne pomišlja, temveč ukrene vse potrebno, da prepeljejo nesrečno hčerko v domačo solčavsko zemljo. Res so zmajevali posebno starejši ljudje z glavami, češ, glej ga bahača, še smrt bi rad komandiral, večina mu je pa dala prav. Nihče iz Devetakovega rodu ni ležal drugod kakor na solčavskem pokopališču, zakaj bo potem gledal premožni potomec na nekaj tisočakov, če more ž njimi ustreči stoletnim navadam svojega rodu.

Kljub pozni jeseni je Lenikina krsta vsa odeta v cvetje, ko jo pelje mrtvaški voz v domači kraj. Takega pogreba pa še ni kmalu videla Solčava, so rekale stare ženske, ki so čakale ob poti na milodare. Tudi od daleč je prihitala mladina, da izkaže zadnjo čast svoji sovrstnici. Ni vleklo tukaj ljudi Devetakovo bogastvo, ne dekletova mladost. Mimikine zveze z mladim svetom so bile tista vez, ki je strnila ves mladi svet ozke gorogranske doline. V njej in njenem Francetu namreč vidijo zagotovilo, da je svet krenil iz starih koleonic na novo gladko pot, ki ne pozna razlike stanov in ne tehta najprej premoženja.

»Tebe pa letos hudo napada!« je stisnil Devetaku roko stari Piskernik, ko so se vsipali ljudje s pokopališča.

»Kadar se skoplje na enega, ga pač jaše, dokler se ne naveliča. Sodim, da je z menoj zdaj opravilo, če nima še na mene samega piko,« mu odvrne Lojz, ki je videti v novi črni obleki bolj ženin kakor pogrebec. Ta misel se je nemara vsilila tudi Piskerniku,

da obstane, potegne Devetaka za rokav in zamahne z levico:

»Kaj boš mislil na smrt! Da sem jaz v tvojih letih, veš, kaj bi naredil?«

»No kaj?« mu odgovori Devetak, ki je sicer čul vprašanje, vendar pa ni vedel, kaj ga vprašuje možak. Tako so bile vse njegove misli še vedno pri nesrečnem otroku, da je hodil oče kakor mesečnik.

»Oženil bi se!« se je zasmel starček, da so se ozrli nazaj vsi pogledi, očitajoči staremu veseljaku njegovo odkrito besedo.

»Ne šalobardi, Grogala!« mu je prizanesljivo odvrnil Devetak. Vsakemu drugemu bi bil povedal svoje, da bi še dolgo pomnil.

Domov prišedši pripoveduje Lojz materi, kakšno mu je zagodel Piskernik. Mati pa se hudomušno nasmeje in pogleda sina s svojimi kljub starosti še vedno iskrenimi očmi:

»Morda je pa prav po pameti povedal in ti svetoval Grogala.«

»Pojdite no, pojdite, mati! Do danes vas še nisem nikoli slišal, da bi potegnili z nespametnikom. Jaz — pa ženitevi! To je pač toliko kakor pet krav za en groš!«

»Že ko ti je umrla Katrica, Bog ji daj dobro, sem ti tudi jaz svetovala, da se ozreš za drugo, krepko gospodinjco. Pa ti ni šlo v glavo. Na mene si se zanašal, da bom še lahko gospodinjala, dokler otroka ne odraseta. Danes sem pa že z eno nogo v grobu, jutri bom morda že z drugo. Potem boš pa kakor puščavnik hodil sam po hiši in ne boš imel človeka, s katerim bi mogel spregovoriti in se pomeniti o tem in onem, kar bo še prišlo nad tebe.«

»Tisto o nogah in o grobu menda sami ne mislite zares, mati. Težko delo bi vas res

prehitro utrudilo, toda za tako reč so bili in bodo posli pri hiši. Modrejšega sveta bi pač ne mogel najti nikjer kakor pri vas, pa če bi ga pri belem dnevu z lučjo iskal. Mar bi se mi ne smejale krave, ko bi se čulo: stari Devetak nori in se ženi!«

»Kaj boš govoril, Lojz, o starosti, ko sam ne verjameš svojim besedam! V ogledalo se poglej, pa boš takoj drugače govoril. Razen če misliš onadva vzeti v hišo, potem je seveda vsa ta reč drugačna...«

Molk zavladal v hiši, da se čuje brnenje zapoznele jesenske muhe pod stropom. Lojz ne reče ne besed ne dev, mati pa tudi ne sili več vanj z besedo. Zdaj grabi Devetak klub in gre naglo iz hiše brez besede.

Mati prede svoje misli: Koliko je sinu prigorjela, naj se spravi z Mimiko in pozabi vse nevednosti, ki jih je zakrivila bolj resnična ljubezen kakor dekletova nepremišljenost. Mnogo je zares popustil Lojz in se sprijaznil z Mimiko in se celo skoraj spoprijateljil s Francetom, toda na to, da bi vzel ta dva za naslednika v hišo, pa ni niti v sanjah računal, saj mu je ostala še brhka in vedra Lenika. Še celih deset let je imel pred seboj do njene možitve. Tedaj bi pa tudi sam že želel mirnega kota. Zdaj pa je nenadna smrt zgrabila usodo rodu spet prav pri korenini. Preveč pozna mati svojega sina, da bi mogla verjeti, da bo Lojz kar na vsem lepem popustil in šel Francetu s pota v zapeček. Še vedno ji ne grejo iz spomina tiste njegove besede o Francetu kot poklicnem divjem lovcu, ki jih je Lojz tako določno povedal, ko so šli tisto popoldne po Matijevo smrti proti domu. Ne, sin ne bo odnehal. Tisto besedo o možitvi je skraja vzela bolj za šalo, zdaj

in nekaj kozarcev. Celo suknjo je slekel in hotel izvršiti napad na našega nosilca liste. Napad so preprečili njegovi tovariši in so vinjenega moža pomirili. Zalostno je to, da se tak gospod tako daleč spozabi.

IVANJKOVCI. V naših goricah živita dva možaka, ki ju krasi posebna bistrumnost, katero večkrat preizkusita v časopisju. Se ni dolgo, kar sta načela v časopisju vprašanje postajnega imena. Ker pa sta bila krepko zavržena, sta si izbrala novo tvarino. »Oni večer se je zgodilo,« tako piše »Slovenski gospodar«, »da so naši fantje, člani fantovskega odseka, hodili po fantovsko slovo k tovarišu, ki se je oženil. Mimo se vračajoče so napadli s koli in gorjačami fantje — člani umirajoče napredne garde. Nekatere naše so pretepli, jim raztrgali obleko«. K temu dopisu naj pripomnimo le toliko, da se bo videla prava resnica. Pet fantov je pelo zvečer v Mihalovskem vrhu. Po drugi strani pa je prišlo mimo vreščec in kričec šest »korajžnih svetinjskih fantov« (tako jih imenuje »Slovenski gospodar«) seveda z namenom, da bi to slišali tisti, ki so peli. Tistih pet res stopi za njimi, a med tem so že trije izmed »korajžnih« zbežali, trije pa so še ostali. Eden izmed petih je vprašal najmlajšega »korajžnega«, ki še nima 18 let, zakaj razgraja. Ker fante ni vedel povedati vzroka, je dobil dve zausnici. Druga pa je hotel vreči in ga je prijel za škrice na suknji, ki pa so se na njegovo srečo odtrgali. Tretji, ki pa ni razgrajal, je lahko šel mirno dalje. To je torej vsa storija, ki je tako razburila gori omenjena dva možaka. Vendar pa bi ta dva možaka spomnili na čas kožuhanja, ko so »korajžni fantje« kožuhali pri posestniku Habjanču na Libanji in je eden izmed njih iz »korajžnosti« in »plemenitosti« zabodel najprej ničesar hudega slutečega hlapca posestnika Novaka, potem pa še posestnikovega sina Skrinjarja. Hudo ranjenega hlapca so prepeljali v ormoško bolnišnico in zahvala gre spretnosti g. dr. Hrovata, ki mu je rešil življenje. Tudi Skrinjar se je moral zdraviti v Ormožu. Krivec je bil že v Mariboru obsojen na 16 mesecev. To obema možakoma v vednost, ker sta vse to gotovo prezrla.

IVANJKOVCI — SVETINJE. Dne 27. t. m. bodo v tukajšnji občini (sedaj Svetinjah) občinske volitve. Svojo volilno listo je sestavil sedanji občinski predsednik g. Miloš Pučko po večini iz sedanjega odbora, drugo iz gospodarskih vrst pa prejšnji dolgoletni žu-

pan in predsednik velike občine Ivanjkovcev. Tej listi so se pridružili tudi štirje sedanji odborniki, med njimi trije, ki so bili izvoljeni na listi g. Miloša Pučka. Občina je zdaj po prekomasaciji izgubila polovico svojega območja, davčna podlaga pa je padla od 140.000 din na okroglo 70.000 din. »Slovenski gospodar« sicer pravi v svoji nedavni številki, da je to zgraditev nove občine, mi pa pravimo, da iz velike hiše ni težavno napraviti kočice. Naše prebivalstvo je vinogradniško, zato tudi v dobrem letu ne pride la dovolj živeža in mora dokupovati. Spominja se kaj rado časov, ko se je občina z uspehom brigala za preskrbo prebivalstva. Tako »Slovenski gospodar« v omenjeni številki naznanja dobavo koruze za denar in zastonj. Daj Bog, da ne bi bila to le obljuba, kakor se je to v zadnjih dveh letih že večkrat zgodilo. Mislimo, da se pri volitvah v nedeljo ne bo težavno odločiti.

SLOVENSKA BISTRICA — OKOLICA. Zanimanje za občinske volitve je veliko. Naša lista se imenuje združena gospodarska lista in ima nosilca g. dr. Pučnika. Na naši listi je veliko število dobrih in uglednih meščanov, obrtnikov, delavcev in kmetov, ki hočemo pametno gospodariti v zdaj zapuščenih dveh združenih občinah. Nosilec liste in drugi možje na naši listi so nam jamstvo za dobro in pravično gospodarstvo brez politike.

SREDIŠČE OB DRAVI. Za nedeljske volitve vlada pri nas precejšnje zanimanje. Volilci zlasti pozdravljajo misel kmečko-delavske združitve, ki je prišla do izraza v sestavi kompromisne liste g. Kovačiča. Izključili smo iz občine vsako politiko, ki jo hočejo uganjati še nekateri mogočniki. Vsi napredni volilci bomo kot en mož oddali svoje glasove za združeno okoliško gospodarsko listo g. Andreja Kovačiča.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Po poldnevni komasaciji občin bomo imeli po poldrugem letu občinske volitve, za katere sta bili sestavljeni dve kandidatni listi, kakor je pač stara navada pri nas. Pozneje se je nekaj govorilo o skupnem gospodarskem delu in o skupni listi, do česar pa zaradi posameznikov kljub dosti dobre volje na obeh straneh ni prišlo. Obetala se nam je torej zopet huda borba z vsem veseljem in žalostnim. Pa tudi iz tega ne bo nič, ker je Novakova skupina listo umaknila in je g. Novak sporočil volilcem tole: »Dragi volilci! Po natan-

čnem premočitvanju razmer sem prišel s svojimi prijatelji do prepričanja, da bo najboljše, če se sedanjih občinskih volitev občine Koga 27. t. m. ne udeležimo, čeprav imamo že kandidatno listo sestavljeno in ogromno število podpisov. Prepustimo času, da opravi svoje delo. Nam se ne muči nikamor! Vendar pa se moramo za že doslej izkazano zaupanje iskreno zahvaliti vsem tistim, ki so s svojimi podpisi pripomogli, da bi vsak trenutek lahko vložili kandidatno listo. Po zakonu predpisano število predlagateljev je daleč prekoračeno, kakor se vsak lahko osebno prepriča. In vsak izmed teh kremenitih borcev šteje najmanj za dva, ker je podpisal listo prostovoljno brez kakršnega upanja na osebne koristi. Bog Vam plačaj! Zahvaljujem se Vam še enkrat za izkazano zaupanje v svojem imenu in v imenu tovarišev kandidatov. Zvestoba za zvestobo! Nismo se uklonili, nismo se umaknili, nismo zatajili nobenega svojih idealov, kakor bodo morda razglašali naši nasprotniki. Naj govorijo, kar hočejo, mi vemo, kako jel slediti smo edinole klicu zdrave pameti, in ko bodo prišle bolj zdrave razmere, potem spet na svidenje v složnem delu za napredek našega lepega Sv. Bolfenka! Do tedaj pa ostanemo doma in vsak naj dela tiho v svojem krogu za naše velike gospodarske smotre. Andrej Novak, nosilec liste.« — Za to bomo ostali v nedeljo vsi doma. Tisti, ki so tako borbe željni, pa se naj borijo, če so imajo s kom.

Domače novosti

* Slovesno odkritje spomnika kralju Zdravniku pri Sv. Juriju ob Ščavnici bo 15. maja. Prosiyo se vsa sosedna društva, da upoštevajo ta dan. Na ta dan se naj zgrnejo Slovenske gorice pri Sv. Juriju, da počastijo spomin nepozabnega kralja!

* Pogrešne vesti o aretacijah koroških Slovencev. Jugoslovanski konzulat v Celovcu sporoča, da je bil od Slovencev na Koroškem aretiran edini Ivan Poljanec, župnik v Skocijanu pri Dobrli vasi, a še on iz razlogov, ki niso v zvezi z njegovim narodnim delovanjem. Niso bili aretirani stolni kanonik Valentin Podgorc, župnik v Hodišah Ivan Starc, župnik v Globasnici Sekel, stolni kanonik dr. Rudolf Blüml in urednik

pa čedalje bolj spoznava, da bi bil to pač edini izhod iz vse te zamotanosti. To bodo jeziki spet udarili kakor trlice po posušenem lanu: da bo sin po nemarnem zavrgel lastnega otroka in se na stara leta spet ženil, kakor delajo to nespametniki, ki gledajo samo na sebe, pozabijo pa kaj radi, da leta tečejo, pa nič ne rečejo. Pa še to bi bilo treba preudariti, kakšno žensko naj si poišče. Denarno bi že dobil, toda z mlado bi bil križ in s staro še večji. »Sam Bog ve, kako se bo še to vse zasukalo!« vzdihne mati in še pristavi: »Sveča Katarina naj mu pomaga!«

V delu in skrbi so minevali dnevi, dokler ni spet napočila nedelja, dan počitka za telo in čas snovanja za bodoče delo. Komaj je utihnil zvonec za zadnji blagoslov, že se usujejo možje iz cerkve ter se ustavijo pred Herletom, da pomožejo in pomodujejo o vremenu, živini in cenah. Kar same od sebe uidejo Devetaku oči za Knezovo Nežko in jo spremljajo prav do sredi vasi, ko se skrrije njena svileni ruta med vaškimi dekletji.

»No, Lojz, ta bi pa parmalal« se zdajci oglasi za njegovim hrbtom stari Piskernik, ki je ujel Devetakov pogled na tem skrivnem potu. Devetak se zmede kakor šolarček, ki so ga zalotili pri nepridnem poslu, v veliko veselje dobrovolnega Piskernika, ki ga brž še enkrat podraži, da se mu oddolži za ondanjši rezko zavrnitev:

»Danes pa menda ti šalobardiš, Lojz!«

Vsa gruča okoli njiju je planila v neprislusni smeh, ki je tako zbodel Devetaka, da mu je ušla nepremišljena beseda:

»Kadar se boš ti ženil, ti prav gotovo ne bom stal za hrbtom in pazil na tvoje poglede!«

»No, no, Lojz, ne jezi se, saj sem vendar vse vzel samo za šalo. Vidim pa le, da sem kar prav pogodil,« ga pogovarja in hkratu na novo zbada očanec.

Nov val smeja gre preko moške trume. Devetak se napol v zadregi napol zares še sam nasmehne in potreplja starca po rami:

»Misliš, da bi mi je Knez ne dal?«

»Kaj bi je ne, pa še dobro bi jo založil s temle!« se nasmehne Piskernik in pomenca palec desnice ob kazalec. »Njenih petintrideset let boš še laže prenašal, kakor da bi ji jih bilo samo petindvajset.«

Možje se muzajo. Devetak pa ga zavrne:

»Toliko ti pa povem, Grogga, da še ne bova kar jolico prebiral!«

Spet gre veder smeh preko vseh lic. To priliko porabi Devetak, se poslovil od vaščanov in krene zdravnan in gibčen, kakor da gre že pred oltar, po vasi navzdol. Vsi pogledi ga spremljajo, prav posebno pa še pazi nanj Grogga, ki ga je Devetak tako ročno zagovoril.

Zdajci se pokaže na trgu sivolas župnik, ki ga vsi pozdravijo, in se obrne njihova pozornost od Devetaka. Le Grogga ga ne izpusti iz oči. Zares, ni ga varala njegova slutnja: Devetak je zavil iz srede ceste kar naravnost pred Knezovo hišo.

»Tamle dolj se jim pa zaslužek obeta, gospod župnik!« pokaže s prstom Piskernik na prav čez prag stopajočega Devetaka. Vsi pogledi z župnikom vred se bliskovito okrenejo v naznačeno smer in oplazijo kakor z bičem po Devetaku, da se še sunkovito ozre, preden utone v temno vežo.

»Ne bom mu prerekal, če pride na oklice!« meni župnik. »Zadostni je mož hudega po-

izkusil, naj si pa še skuša zdaj znova urediti dom in življenje.«

Z obrazov navzočih se jasno bere, da kar niso z župnikom istega mnjenja. Ker so vsi utihnili, pa vzame besedo zgovorni Grogga:

»Ne da bi se mešal v njegove in njihove devetaške zadeve, vendar pa mislim, da bi najrajši onadva vzel domov, ne pa silil na starost v zakonski jarem. Ali ne bo Mimiki hudo, če bo videla, da se tuja ženska košati v hiši, sama pa uboščino tolče ob svojem Francetu.«

»Eh, marsikdo bi bil rad danes na njunih mestih — na Mimikinem in Francetovem, mislim. Rajni mu je zapustil poleg žage in sicer ne hudo razsežnega posestva, kakor ga dobro poznate, še kar suhih osemindesetdeset tisočakov. Devetak bo pa tudi nekaj odrinil...«

Ne Devetakov ne France niso nikomur povedali razen župniku o zapuščini, zato je vse odprlo usta na stečaj pri teh nenadenih besedah. Kakor ogenj se raznese novica o Francetovem bogastvu po vsej dolini. Šele zdaj razumejo ljudje Francetove besede na dan pogreba, češ da bo povečal svojo žago. Takrat so vsi nejeverno zmajevali z glavami, kje bo pa vzel, danes pa vedo vsi, da je imel že denar v žepu. To nedeljo so kosili in večerjali po vseh hišah samo z Devetaki in njihovo novo srečo.

XXI. POGLAVJE

Malo je bilo oklicev pred adventom tega hudega leta. Toda ti, kolikor jih je bilo, so nekaj odlegli. Tri pare so vrgli s prižnice k tretjemu na zadnjo nedeljo pred adventom hkratu v Solčavi in v Lučah. France je vzel

»Koroškega Slovenca« Zwitter, kakor so to pogrešno objavili nekateri listi. Profesor dr. Franc Tišler je bil priprt samo pol ure, nato pa izpuščen z opravičilom, da se je zgodila pomota.

* **Maribor za Češkoslovaško.** Predavanje o Češkoslovaški v vojni in miru, ki ga je priredila Jugoslovnsko-češkoslovaška liga v Mariboru na Jožefovo v kinu Unionu, se je spremenilo v viharo poudarjanje jugoslovnsko-češkoslovaške vzajemnosti in zvestobe. Že ob prihodu češkoslovaškega konzula v Ljubljani Miňovskega se je zbralo na postaji mnogo občinstva, zlasti mladine, in zastopnika bratske države toplo pozdravilo. To iskreno razpoloženje je navdajalo tudi vso množico, ki je prihitela k predavanju. Med množico, ki je zasedla obsežno dvorano do zadnjega kotička, je bilo opaziti tudi številne mariborske odličnike. Ko je predsednik mariborske lige dr. Kukovec pozdravil navzočne, je spregovoril predsednik lige dr. Stare in predložil navzočnim velik pomen, ki ga ima bratska češkoslovaška republika v zboru evropskih držav za mir, napredek in prosveto. Kakor je množica sprejela njegov govor z viharim odobravanjem, tako se je to navdušeno razpoloženje stopnjevalo do viška ob govoru konzula g. Miňovskega, ki mu je občinstvo priredilo prigrizne počastitve. V svojih izjavah je g. konzul razčlenil borbe bratskega češkoslovaškega naroda za svobodo in državno samostojnost ter prikazal vsestranski napredek bratskega naroda v letih svobode. Dejal je: »Češkoslovaška republika je storila vse, kar je mogla, da bi bile svojim državljanom čim pravičnejša. Če

pa se to doslej ni posrečilo do zelene stopnje, potem je krivda izven mej češkoslovaške republike. Z zanimanjem je sledilo zatem občinstvo tudi predvajanjem krasnih filmov o prvem predsedniku dr. Masaryku, o sedanjem predsedniku dr. Benešu, o češkoslovaških legijonarjih in drugem.

* **Banova odredba o gostinskem osebju in napitnini.** G. ban je izdal na osnovi uredbe o pomožnem osebju v gostinskih obratih, izdane 11. maja lani in po zaslišanju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Delavske zbornice, Zveze združenj gostilničarskih obrti in obeh zvez za tujski promet v Ljubljani in v Mariboru odredbo o pomožnem osebju v gostinskih obratih, ki določa naslednje: V Ljubljani, Mariboru, Celju, na Bledu, v krajih Sv. Janezu, Sv. Duhu in Ukanci ob Bohinjskem jezeru, v Kranjski gori, Rogški Slatini, Dobrni, Laškem, Rimskih toplicah in Slatini Radencih smejo hoteli, restavracije, gostišča (ostajališča), kavarne in penzije zaposlovati kot pomožno osebje, ki ima neposredno opravila z gosti, samo osebe, ki imajo strokovno izobrazbo, predpisano z uredbo o pomožnem osebju v gostinskih obratih. V označenih krajih se v hotelih, restavracijah, gostiščih (ostajališčih) in penzijah pobira od gostov nagrada za pomožno osebje, ki ima neposredno opravila z gosti, in sicer največ 10 odstotkov od zneska računa. Višino odstotka z gornjo omejitvijo določa vsak imetnik obrata za svoj obrat. Nagrada se sme pobirati na ta račun tudi v kavarnah in gostilnah označenih krajev. O pobiranju nagrade odločijo imetniki kavarn in gostiln sami za svoj obrat. V gostinskih obratih, kjer se po-

bira nagrada za pomožno osebje v odstotkih od zneska računa, je pomožnemu osebju, ki ima neposredno opravila z gosti, prepovedano sprejemati napitnino neposredno od gostov. V vseh takih obratih je izobesiti na vidnih krajih napis, da je nagrada za pomožno osebje zaračunana v računu in da je osebju prepovedano sprejemati napitnino neposredno od gosta. Banova odredba stopi v veljavo 1. maja.

* **Izmišljotine.** V tujem tisku in tudi v »Gottscheer Zeitung« je izšla pred kratkim notica o zlostavljanju kočevskih otrok o priklji koledovanja. Ker je bila ta vest neresnična, banska uprava uradno izjavlja: »Dne 27. decembra lani so fantje Emil in Jožef Kump in Albert Hiris, vsi iz Koprivnika pri Kočevju koledovali v vaseh Rajndolu, Mozlju, Črnem potoku, Stalcerjih, Novih Lazah, Kočevski reki, Gotenici, Ravnah in Travi. Ko so pa prišli v vas Presiko, da bi tudi tam koledovali, so se prebivalci pritožili zaradi nadlegovanja pri orožniški postaji v Dragi. Orožništvo je fante zaslišalo, jim prepovedalo nadaljnje koledovanje in jih po preteku 15 minut napotilo domov. Namesto naravnost domov so fantje šli v Srednjo vas, kamor so dospeli še pred nočjo in kjer so pri nekem posestniku prenočevali. Šele drugo jutro so se vrnili domov. Niti na orožniški postaji, niti med potjo se jim ni nič zgodilo. Še manj, da bi jih bil kdo iskal ali da bi bili klicali na pomoč, ker za to ni bilo povoda.«

* **Spet slovensko petje v cerkvi v Pomjanu.** Župnik Sissot v Šmarju pri Kopru, ki je italijanskega rodu, je sprožil zamisel, da bi

Mimiko, Peter Lizo, Devetak pa je priženil »Knezovo Nežiko« pridno in varčno gospodinjico, ki mu je prinesla štirideset tisočakov, da jih je odrinil kar tople Francetu. Peter še ni imel urejene domačije, pri Gregorinovi je še vse dišalo po mrtvaških svečah, zato je rekel Devetak, ko so bili med oklici enkrat vsi zbrani pri njegovi sestri Petrinki:

»Žalost je še v vseh naših domovih, pa bi se kar ne spodobilo napravljati bučnih gostij. Skupaj smo se pehali leta in leta, zato bom vsem, če vam je prav, jaz pripravil skupno gostijo. Po poroki bomo stopili k Herletu, kjer bo preskrbljeno kosilo za nas in za ožje sorodstvo.«

Vsi drugi so zadovoljni z njegovim predlogom, posebno še Peter in Liza se čutita naravnost počaščena, da nju ne loči Devetak od svoje mize, samo Knezu ni všeč to početje. Nič ne skriva svojih misli:

»Odkar stoji dolina, so se zmerom vršile svatbe na nevestinem domu, ti, Lojz, pa hočeš napraviti križ čez vse to. Kaj si že čul, da bi svatovali gruntarji v tuji gostilni kakor delavci in dninarji, ki nimajo doma ničesar dati pod zob, ne vzeti v roke.«

»Vidim, Knez, da si se malo naučil v letošnjem nesrečnem letu! Ko je bila nesreča najhujša, mar mi niso pomagali dninarji, hlapi in kočarji prav tako, če še ne več kakor vi drugi, ki se štejete med bogatine. Tudi ne veš, da se je svet v zadnjih letih povsod tako zasukal, da vedno bolj izginjajo razlike celo med stanovi, kaj šele med malimi in velikimi istega stanu. Toda če bi tudi vse to pustili pri strani, hočem skupaj obhajati svatbo s svojimi ljudmi. Če pa nas

vse skupaj povabiš v svojo hišo, bi se menda nihče ne upiral.«

Knez je sicer kar pripravljen tudi temu ustreči, toda oba z Devetekom opazita, da to ni bilo všeč ostalima dvema paroma, zlasti pa ne Petru, ki ni bil nikoli v življenju navajen sprejemati dobrot. Zato Knez uredi tako, da bodo šli po svatbinem kosilu vsi trije pari k njemu na domenek in na večerjo.

Prav skromno so svatovali naši trije pari zadnjo sredo pred prvo adventno nedeljo, brez godca in brez družic. Zgodnji večer je še bil, ko so se poslovili od gostoljubne Knezove hiše: France je prijel pod pazduho Mimiko in krenil na svoj dom, Devetaka se je oklenila Nežika, ko sta krenila za prvim parom proti Lučam, Peter in Liza pa sta krenila s težkimi koraki navkreber gor proti novi naselbini. Sredi planine je Peter krepko zavriskal, da je odmeval njegov vrisk naj gor pod Ojstrico, se odbijal nazaj in planil doli proti Lučam. Vsi, ki so ga čuli, so spoznali, da gre nov čas v deželo v znamenju spoznavanja in medsebojne pomoči.

K O N E C

OTROCI

Na dvorišču se pogovarjajo otroci o svojih sorodnikih. Oglasi se Mihec ter reče: »Moj oče je poslanik in mu vsi rečejo »gospod minister!«

Gasperček: »Moj stric je škof. Ljudje mu poljubujejo roko in mu pravijo »Ekscelenca!« Melhijorček, ki je molče poslušal svoja prijatelja, pa je dejal: »To vse skupaj ni nič. Mi imamo taščo, ki ji rečejo vsi, kadar pride k nam na obisk, O večni Bog!«

»Domovina« kliče:

Plačajte naročnino! Pomlad prihaja, dela na poljih in vrtovih se prične, zato opravite svojo naročniško dolžnost najlažje sedaj, ko vam še dopušča čas. Kdor nima še naročnine za prvo polletje poravnane, naj nakaže nemudoma po položnici vsaj toliko znesek, da bo imel naročnino plačano do 30. junija. To je najmanjše, kar mora uprava lista terjati od vsakega naročnika. Kdor bi imel še zaostanek iz preteklega leta, naj plača toliko več, ker tem bomo drugače v najkrajšem času s pošiljanjem lista prenehali. Upamo, da imate položnice še doma, kdor je pa nimaa, naj piše na upravo, ki mu bo takoj poslala drugo. Ne pozabite torej izpolniti svoje dolžnosti!

UPRAVA »DOMOVINE«

Roman »Neznanka s tančico« se tokrat začneja na sedmi strani.

se v cerkvi v Pomjanu spet uvedlo slovensko petje med službo božjo. Oblastva temu niso ugovarjala. Le od cerkvenih oblastev še ni prišla odločitev. Isto velja za cerkev v Krkavcih pri Kopru, kjer se tudi uvaja slovensko petje. Župnik v Devinu Viktor Stanič pa bi bil skoro premeščen, ker je uvedel v cerkev slovensko petje. Premestitev so hoteli doseči nekateri krajevni nestrpneži, a je knez Torre-Tasso posredoval pri nadškofijskem uradu v Gorici, da je Stanič ostal na svojem mestu.

* Če si lahko privoščiš liter vina, si moraš privoščiti tudi lepo knjigo. Izgovor, da so knjige drage, je jalov. Zaradi trajne vrednosti so knjige cenejše kakor vsak drugi užitek. Založba »Cesta« vam nudi za 20 Din dve lepo opremljeni in nenavadno zanimivi knjigi. Prva obsega »Zgodbe brez groze«, druga pa dva sloveča romana »Peter Veliki« in »Rasputin«. Pišite na naslov: Založba »Cesta«, Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

* Številno prbivalstva v Trstu. Trst šteje danes okoli 250.000 prebivalcev. Žensk je za okoli 12.000 več kakor moških.

* Nov prefekt v videmski pokrajini, kamor spadata Beneška Slovenija in Kanalska dolina, se imenuje Giovanni Niutta vojvoda Marescotti in je zadnje dni nastopil službo.

* Prisrčna izmenjava pozdravov med nemškimi in nemškimi graničarji. V soboto je prispel na mejo oddelek nemške pogranične policije. Po sprejemu na nemški meji je prišel nemški kapetan Krögel s poročnikom Süsom in Grossom in 60 možmi na našo stran k pozdravu naših obmejnih graničarjev. Zelo prisrčen je bil pozdrav z našim pograničnim kapetanom Dimitrijevičem in poročnikom Karapančičem. Nemški kapetan Krögel je nagovoril in pozdravil kapetana Dimitrijeviča z nastopnimi besedami: Gospod kapetan, dovolite, da vas v svojem imenu in imenu svojega oddelka najpriskrenejše pozdravim z željo, da tudi v nadalje ostanemo v najboljših prijateljskih odnosih pri izvrševanju naše važne in naporne službe. Hkratu se vam zahvaljujem za ta res prisrčni sprejem in vas zagotavljam, da bo ta svečani dan ostal meni kakor mojim ljudem v trajnem in najlepšem spominu. Kapetan Dimitrijevič se je Kröglu zahvalil za njegov nagovor in izrazil istotako željo, da bi odnosi bili res tudi še v nadalje tako prijateljski. — V nedeljo dopoldne se je pripeljal v avtu na mejo v St. Ilju predstavnik nemške vojske in policije polkovnik Otto von Alchafuss. Po pozdravu nemških obmejnih organov je prispel v spremstvu z dvema oficirjema na našo stran, kjer so ga prisrčno pozdravili zastopniki naše vojske.

* Tudi dovtip. »Nedelja«, tednik za versko življenje, ki izhaja v Mariboru, prinese v vsaki številki tudi nekaj šal. V svoji številki z dne 13. t. m. ima tole šalo: »Cena punčke. Dva otroka, Milček in Rozinka, se igrata na cesti Rozinka ima punčko, ki jo med igrjo sleče. Na eni nogi punčke zagleda zapisano 35. Takoj pokliče bratca in pravi: 'Glej, Milček, kaj je tukaj na punčki zapisano: 35. Kaj neki to pomeni?' Milček: 'Kaj tega ne veš, Rozinka? To je vendar cena punčke.' Nato privzdigne deklica v svoji nedolžnosti krilce: 'Poglej, Milček, koliko jaz stanem.'*

* Šoferski tečaj. Touring-Club pripravlja za kandidate iz Prekmurja in severnega dela Stajerske (Slovenskih goric) šoferski tečaj, tako za začetnike kakor tudi za že izprašane šoferje. V poslednjem tečaju se bodo obravnavali modernější avtomobili, to je taki na Dieslov pogon in generatorjeve pline. Ta prometna sredstva se danes pri nas čedalje bolj uporabljajo, vendar nimamo v tem pogledu nobenih priročnih knjig na razpolago. Zato bi tak tečaj bil zelo koristen. Tečaj za začetnike bi obsegal osnovne pojme avtomobilizma in šofiranja v zvezi s praktičnimi vajami. Tečaj bi se začel v začetku aprila in bi trajal en mesec, nato pa bi se vršili izpiti. Ker bodo stroški tega tečaja precej nižji od tečajev v drugih krajih, saj bodo znašali skupno le 1500 din, ob veliki udeležbi seveda manj, smo prepričani, da se bodo vsi tisti, ki se zanimajo za avto-

mobilitiko, te ugodnosti poslužili. Kdor se za to zanima, naj to takoj sporoči ustno ali pa pismeno: Zadrugi mlatilničarjev, Gorica 9, p. Puconci.

* Razširjena postaja Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Glavno ravnateljstvo državnih železnic je dovolilo, da se postaja Sv. Lovrenc na Dravskem polju izpopolni s tovarno postajo.

* Vizum za bivšo Avstrijo je še potreben. Glede na vesti, ki so se pojavile v časopisu, da za potovanje v bivšo Avstrijo našim državljanom vizum ni več potreben, je dal avstrijski konzulat v Ljubljani listom izjavo: Od nemškega konzulata v Zagrebu nam sporočajo, da jugoslovenski državljani za potovanje v Avstrijo ali skozi njo do nadaljnjega še zmerom potrebujejo vizum, ki ga lahko dobe pri avstrijskem konzulatu v Ljubljani, ki je v stanju likvidacije. Vesti o ukinutvi vizuma za Avstrijo, ki so se nedavno razširile, ne ustrezajo resnici.

* Sprejemajo se do 15. aprila v pehotno podoficirsko šolo v Beogradu in Zagrebu mladeniči, stari od 18 do 21 let. Pojasnila se dobijo pri Peru Francu, kapetanu v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložiti je kolek za 6 din za odgovor.

* Koliko divjačine pobijemo na leto v državi. Nedavno so imeli na beograjskem velesejmu prvo državno lovsko razstavo. Razstavo je otvoril predsednik Osrednje zveze lovskih društev Vasa Jovanović. Nato je govoril minister za gozdove in rudnike Bogoljub Kujundžić, ki je med drugim dejal: »Po podatkih zadnjih let ubijemo v naši državi na leto okoli 200 do 500 jelenov, 20 do 40 lopatarjev, 600 do 800 divjih kozlov, 4000 do 5000 srn, 1 do 3 kozoroge, 600 do 700 divjih svinj, 450.000 do 500.000 zajcev, 10 do 20 medvedov, 3000 do 4000 jazbecev, 400 do 500 vider, 3000 do 4000 kun, 3000 do 4000 dehorjev, 600 do 700 volkov, 15.000 do 20.000 lisic, 2 do 8 risov in 500 do 700 divjih mačk. Od pernate divjačine pa ubijemo na leto 400 do 600 divjih petelinov, 600 do 1500 ruševcev, 9000 do 10.000 gozdnih jerebic, 20.000 do 30.000 kamenjark, 20.000 do 40 tisoč fazanov, 50.000 do 60.000 poljskih jerebic, 30.000 do 40.000 prepelic, 20.000 do 30 tisoč divjih golobov, 20.000 do 25.000 kljunčev, 80.000 do 100.000 divjih rac in 25.000 do 30.000 divjih gosi. Letni dohodek od ubite divjačine znaša do 55 milijonov dinarjev. Dohodek države pri lovskih listih, pristojbinah, carini na uvoz orožja in pri monopolu za smodnik znaša skoraj 25 milijonov dinarjev. Zakupnine treh banovin, kjer vlada zakupni način, vržejo nadaljnjih 6 milijonov dinarjev. Če upoštevamo vse potrebšine za lov, lovišče, vzdrževanje lovišč in lovsko čuvajno osebje, znaša celotni znesek, ki pride od lova v obtok, okoli 280 milijonov dinarjev. V tem znesku je všteti tudi izvoz ubite in žive divjačine.

* Novi vrelci živega srebra v Idriji. Neki kmet med Spodnjo Idrijo in Otaležem je nedavno v svojem studencu zasledil kapljice živega srebra. Podstavil je škaf in vanj se je nateklo živo srebro. Zdaj vse to raziskuje posebna rudniška komisija.

* Stavil je, da bo molčal 30 mesecev. Na zagrebški policiji so imeli te dni čudnega gosta. Pri uradniku se je zglašil mladenič in mu pokazal svojo popotno knjigo, iz katere je razvidno, da se piše Svetislav Romanović, da je študent tehnike, star 26 let in doma iz Užica. Romanović je stavil z nekim inženjerjem, da bo 30 mesecev molčal in prepotoval ta čas vse na Jugoslavijo meje države.

* Mladeniči rekrutir! Oni, ki ste potrjeni ali skrajšanega roka službe čimprejnjega vstopa v kader ali odložitve službe v kadru informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Tudi vsa ostala vojaška pojasnila daje za malenkostno plačilo koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 Din.

* Velik požar je nastal nedavno sredi Zagorja pri Pilštanju in uničil posestniku Iva-
nu Ivačiču hišo in vsa gospodarska poslopja, sosedu Francu Gračnerju pa dvojce gospodar-

skih poslopij. Le mirnemu vremenu in požrtvovalnim nepoklicnim gasilcem se je zahvaliti, da ogenj ni upepelil še več zgradb. Najbolj je prizadet Ivan Ivačič, kateremu ni preostalo drugega kakor pet otročičev brez vsega. Usmiljena srca, pomagajte jim!

* Skala je ubila konja. Voznik Alojz Kotnik iz Legna pri Slovenjgradcu je peljal iz kamnoloma kamenje s parom konj. Zdaj se je privalila po hribu velika skala in padla naravnost med konja. Enemu je presekala vrat, da je na mestu izkrevavel, drugemu pa je zlomila noge in so ga morali takoj zaklati. Sreča v nesreči je bila, da je voznik nekoliko zaostal za vozom in si tako rešil življenje.

* Živa je zgorela. Te dni je v Hramšah v Galiciji grabila po pobočju hriba 73letna Marija Miklavžinova, doma iz St. Janža na Vinski gori. Nagrabljeno listje je spravila na kup in znosila na svojo cvetlično gredo. Listje je nato zažgala. Ko pa je listje začelo goriti, se ji je po neprevidnosti vnela obleka in uboga ženica je bila naenkrat vsa v plamenih. Ker v bližini ni bilo pomoči, je obleka na telesu čisto zgorela. Nesrečnica je med tem že umrla. Domnevajo pa, da je glavni vzrok tako hitre smrti srčna kap, ki je slabotno ženo sprlo strahu zadela. Bodi dobri ženci blag spomin!

* Smrtna nesreča v rovu. Te dni sta bila v kotredeškem rovu zaposlena 44letni rudniški mizar Matevž Brglez in njegov tovariš Slavko Taufer. Postavljala sta na drugem horizontu počezne tramove v zgornji del oboka, ki se položno spušča proti tretjemu horizontu. Med delom sta stala na deski, položeni na vrhu vozička. Vzdignila sta kakih 80 kilogramov težak tram, da bi ga vložila v izdolbeni ležišči na vsaki strani oboka. Taufer, ki je močnejši, je svoje delo opravil. Brgleza, precej šibkejšega, pa je tram potisnil za malenkost v stran, vendar dovolj, da je omahnil z deske na tla. Med padcem ga je pa udaril tram z ostrim robom preko levih senc tako nesrečno, da ga je pri priti do smrti pobil. Pokojni Brglez se je marljivo udeleževal v naprednih vrstah, posebno mu je bil pri srcu zagorski Sokol. Njegovi dve hčerki in sin so se vsi vzgajali v sokolski telovadnici, zato ga bo med drugimi, ki so ga cenili in ljubili, pogrešal še posebej Sokol. K sreči so otroci preskrbljeni, toda kljub temu je udarec kruto zadel vse, zlasti še ženo, ki je iz ugledne rodbine Govejškov. Vsem izrekamo toplo sožalje, nepozabnemu Matevžu pa naj bo zemlja lahka!

* Mladenka je šla v smrt. Te dni so našli ob železniški progi blizu Starega grada pri Vidmu truplo mladenke, ki jo je bil povozil vlak. V mladenki so spoznali starejšo hčerko posestnika Pribovska iz Dolenje vasi. Nesrečna mladenka je zapustila pismo v katerem navaja, da je nje žalostnemu koncu kriv njen fant.

* Ženo je po nesreči ustrelil v usta. V vasi Hudem pri Tržiču se je na Jožefovo zjutraj pripetil žalosten dogodek. 30letni Zupan Miha se je mudil na dvorišču. Ker je opazil gručo vrabcev, je skozi okno prosil svojo ženo, naj mu da flobertovko, ki jo je imel zavito v suknjiču v hiši. Žena mu je kar s suknjičem vred pomolila skozi okno flobertovko, ki pa se je pri tem, ko jo je prijel Miha v roko, po nesreči sprožila in je krogla zadela ženo naravnost v usta, kjer je običajno pod lično kostjo. Ranjenki je nudil prvo pomoč tržiški zdravnik dr. Pance in odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico, kjer so ji vzeli kroglo iz glave. Zupanova je že v nedeljo zapustila bolnišnico.

* Nesreča, samomor ali zločin. Na železniški progi pri Sisku so našli v soboto okrvavljeno žensko. Prepeljali so jo v bolnišnico. Bila je Ruža Kudrova z Grosupljega, ki je živila zadnje čase pri svojih sestrah v Ljubljani. Njen mož Alfonz je bil oficir in je umrl leta 1932 v Zagrebu. Po njegovi smrti je zašla žena v bedo in kmalu je ostala brez sredstev. Zadnje upanje ji je bila služba v Beogradu. Imela je še 500 dinarjev prihrankov in s tem denarjem je hotela v soboto proti Beogradu. Na postaji v Sisku je čakala na beograjski večerni vlak. Šla je v bližino gostilno, potem se je pa izprehajala ob žele-

lezniški prog. Kaj se je zgodilo pozneje, se ne more spomniti. Morda gre za nesrečo, morda pa tudi za poskušen samomor ali zločin.

* **Nenadna smrt na postaji.** Na peronu ljubljanske glavne postaje je zadela nekega potnika kap. Ko so prispeli na pomoč poklicani reševalci je bil že mrtev. V neznanu so spoznali 25 letnega brezposelnega delavca Lojzeta Dragarja iz Moravč.

* **Dve smrtni nesreči v Julijski krajini.** 73 letnega Jakoba Zvaba iz Dekanov so našli zoglelenelega ob zgorelem grmičju. Kako se je nesreča zgodila, ni jasno. — 65 letni Ivan Šuber iz Čedadja je padel 25 metrov globoko in se ubil.

* **Ne spi in ne je.** V prvih dneh marca je bil odpuščen iz umobolnice pri Novem Cestju 30-letni gospodar Ivan Pogorevčnik in se vrnil na svoj dom v Mislinju. Od tistega dneva ni Pogorevčnik poskusil niti trohice hrane ali vode. Leži nepremično na svoji postelji in le tu in tam ga popade besnilo. V njegovi hiši so morali vsa okna zabiti z deskami, ker je ponovno že z glavo razbil okna. Domači in sosedji ga stražijo dan in noč, toda kljub temu je že enkrat ušel in se poskušal obesiti, kar pa je njegova žena preprečila. Zadnje dneve leži miren v svoji sobi in je mrzel kakor led, kljub temu pa še zdaj pa zdaj pokaže tako moč, da razbije kaj v sobi. Čudno je pri tem to, da takega bolnika spustijo iz blaznice.

* **Deček pod vagončkom male železnice.** Pri žagi g. Petriča v Kamniku pri Preserju so se igrali otroci z vagončkom. Med otroki je bil tudi petletni Vlado, sinko poslovođe g. Kržiča. Po nesrečnem naključju je fantek padel na tračnice male železnice in vagonček je šel čezenj. Po glavi in po rokah hudo poškodovanega dečka so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

* **Nevaren padec z drevčesa.** V Škocjanu pri Turjaku je padel z lipe 11 letni Alojzij Ponikvar, sin posestnika. Pri padcu je dobil nevarne poškodbe na glavi in pretres možganov. Nezvestnega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Dečkovo stanje je zelo resno.

* **Žalostna smrt vojnega invalida.** V Vrhu pri Zalcu si je 48 letni 100odstotni vojni invalid Franc Poteko v obupu z nožem razparal trebuh. Nesrečneža so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je še istega dne umrl. Poteko je živel s svojo ženo in tremi otroki

v veliki siromaščini, ki se je zadnje čase še povečala, ko Poteko ni več dobival invalidske pokojnine. Bodi žrtvi vojne in neurejenih invalidskih pravic blag spomin!

* **Pet ljudi pod gorečim tramovjem.** Pred kratkim je nastal zaradi tega, ker so se bile vnele v hiši saje in je veter raznašal nakrog iskre, požar v gospodarskem poslopju posestnika Antona Novaka v Spodnjem Dupleku. Pri gašenju pa se je zgodila strašna nesreča. Med gasilci, ki so pomagali izganjati iz hlevov živino, so bili gospodar Anton Novak, delavec Peter Fižolnik, posestnik Rudolf Vogrin, zidar Ludvik Čuček in posestnik Franc Nerat. Ko so bili vsi v gorečem poslopju, se je stavba nenadno zamajala in se je goreče tramovje zrušilo nanje. Trije so še lahko sami zlezli izpod ruševin, čeprav z opeklinami na glavah, rokah in nogah, dva, Čuček in Vogrin, sta obležala in so ju z največjimi naporji privlekli na prosto. Oba sta bila zelo opečena. Vse ponesrečence so pripeljali v mariborsko bolnišnico.

* **Mrtvec ob cestnem jarku.** Na cesti med Pragerskim in Sv. Lovrencem na Dravskem polju so našli truplo neznanega moškega, ki je ležal v mlaki krvi in je imel zevajočo rano na glavi. V mrtvecu so spoznali posestnikovega sina Ivana Kolariča. Pokojnik je menda postal žrtev prometne nesreče.

* **Žrtev plamenov.** V Begunjah pri Cerknici je posestnica Marjeta Škerljeva blizu gozda zažigala suhljad in dračje. Zaradi vetra pa se ji je vnela obleka in v trenutku je bila vsa v plamenih. Nesrečnica je dobila strašne opekline po vsem telesu.

* **Desnico mu je odtrgalo.** Stara navada streljanja z možnarji in topiči je med prazniki zahtevala svojo žrtev. Na Jožefovo so v Dulah, občina Šmarje, streljali z možnarjem. Sodeloval je tudi delavec France Drobnič. Fantje menda niso bili preveč spretni, kajti nenadno je možnar razneslo in eksplozija je nesrečnemu Francetu odtrgala desnico v zapestju.

* **Smrtni skok v Dravo.** V nedeljo zvečer se je vrgla z dravskega mostu v Mariboru v valove 60-letna zasebnica Ana Zalerjeva. Kaj je ženo gnalo v smrt, ni znano, sumijo pa, da ni mogla preboleti smrti svojega moža.

* **Gozdni požar nad Kozjem.** V soboto popoldne je objela kozjansko dolino gosta megla dima, ki se je valil iz Bistrega grabna do

Dola. Močan veter je dvigal žareče iskre in jih nosil po dolini. Na pomoč so bile poklicane gasilske čete iz Pilštajna, Lesičnega, Buč in Podrede. Obveščeno je bilo tudi celjsko vojaško oblastvo, da bi v primeru večje nevarnosti poslalo vojaštvo na pomoč. Ogenj je nastal ob cesti, ki drži ob Bistrem grabnu na Veternik. Ker je pihal močan zapadnik, se je ogenj hitro širil po borovem in smrekovem gozdu. Nad sto ljudi je gasilo požar. Posebno požrtvovalni so bili gasilci. Nevarnost je postajala vedno večja in le po zaslugi požrtvovalnih gasilcev se ogenj ni še bolj razširil. Kako je požar nastal, ni doganjano. Gozd je last g. Kobeta iz Rogatca.

* **Nemci so aretirali štiri žide, ki so hoteli prenesti v Jugoslavijo razne devize.** Prometno življenje ob bivši avstrijski meji se postopno spravlja v stari tir. Ob meji pri Radlu so Nemci aretirali štiri žide z Dunaja, ki so nameravali skrivaj preko naše meje. Nemajhno je bilo presenečenje, ko so pri natančni preiskavi ugotovili, da so hoteli prenesti v Jugoslavijo za 10 milijonov dinarjev raznih deviz. Največ so imeli pri sebi švicarskih frankov in nemških mark. Zidom so devize odvzeli.

* **Areteacija osumljenca.** Mariborska policija je aretirala 45-letnega Ivana Soršaka, ki ga zasledujejo poljski orožniki. Soršak je osumljen, da je ob koncu februarja izvršil v Statenbergu pri Makolah roparski napad na nekega tamošnjega posestnika ter mu vzel 500 dinarjev.

* **Svojo ženo in samega sebe je na smrt obsodil brezposelni delavec Ivan Rojnar iz vasi Kobilice blizu Čakovca.** Neki kmet se je bil z Rojnarjem dogovoril, da mu bo popravil kolo. Ko je kmet prišel do Rojnarjeve hiše, je zagledal na oknu listič, na katerem je bilo napisano, da ni nikogar v hiši, ker so vsi mrtvi. Kmet je vdrl v hišo in našel Rojnarja obešenega, njegove žene pa nikjer. Ko so orožniki začeli iskati truplo žene, se je žena nenadoma pojavila živa. Povedala je svojo žalostno zgodbo: Z možem se nista razumela, ker je bil Rojnar preveč ljubosumen. V sredo pa je Rojnar zaprl in zaklenil hišo, odpeljal ženo v sobo in ji velel leči v postelj. Ko je prestrašena žena vse to storila, je začel Rojnar brati poslovilna pisma, iz katerih je žena spoznala, da jo hoče mož ubiti, nato pa še sebi končati življenje. Za hip je Rojnar stopil ven iz sobe, žena pa je napol gola skočila skozi okno in se skrila pri sosedu v

Frank Froest:

Neznanka s tančico

Kriminalni roman.

»Ce je tako, vas nočem dalje nadlegovati,« je rekel vljudno. »Prepričan pa sem, da ste očetu že povedali vso to zgodbo o čeku. S tem me odvežete mučne dolžnosti.«

»Povedala mu bom,« je odgovorila.

»Torej zbogom, lady Helena.«

»Zbogom.«

Foyle si je nataknil rokavice, ko je stopil na cesto. »To dekle ve, kaj hoče,« je mrmral sam pri sebi. »Ne izda ničesar. Mora ga silno ljubiti ali pa...«

Krenil je na Berkeleyjevo cesto.

XXV. POGLAVJE

Prvo polovico naročila, kj ga je dal Helton Foyle nadzorniku Greenu, je bilo zelo lahko in preprosto izvršiti. Dospevši v Kingston, je Green kmalu doznal vse potrebno od krojača, pri katerem se je bil Grell opremil z obleko.

»Oba bankovca bom rajši pridržal,« je rekel Green in ju zganil. »Zapišite si obe številki za primer, da boste kot priča zaslišani.«

Krojač se je nezaupno popraskal po glavi. Začel je lahko sumiti, da kupec ki si je tako hladno prisvojil bankovca, morda le ni policijski nadzornik, za kar se je izdal. Ker se je zunaj pravkar pojavil stražnik, ga je poklical v delavnico in mu obrazložil vso zadevo. Stražnik je bil mlad, vesten mož in je takoj napravil strog uraden obraz.

»Kaj naj vse to pomeni?« je strogo nahrulil Greena. »Ce se izdajate za policijskega uradnika, imate gotovo s seboj uradno izkaznico. Pokažite jo.«

Green je veselo se smehljal segel v žep. Toda čim bolj je iskal, tem bolj mu je postajal obraz kisel. Prvič je v vsem času svojega službovanja pozabil legitimacijo doma.

»Nikar ne igrajte komedije, dobri prijatelj!« je menil stražnik, »in pojdite z menoj na policijsko stražnico.«

Ker je nadzornik tako nameraval iti tja, kaj in ker se mu ni ljubilo prepirati z mladim možem, je samo odvrnil z zapovedljivim glasom: »Meni je prav. Govoril bom z okolišnim predstojnikom. Dobodite avto!«

Tako se je zgodilo, da je visok uradnik kriminalne policije prispel v spremstvu ponosno našopirjenega stražnika na okoliško policijsko stražnico. Toda ta ponos se je takoj izpremenil v bedno presenečenje, ko je okrožni nadzornik, ki je bil baš navzočen, hitro stopil k sumljivcu in mu javil: »Iz kriminalne policije so mi telefonirali, naj vas tukaj počakam, gospod višji nadzornik. Že dve telefonski sporočili imamo za vas.«

Stražnikov obraz je pokazal višek razočaranja. »Ali je... ta mož... gospod iz kriminalne policije?« je izjeljal.

Okrožni nadzornik je gledal zdaj tega zdaj onega in je naposled začel razumevati. »Za hudiča...« je začel, toda Green mu je segel v besedo.

»Pustite, pustite,« je rekel. »Majhna pomota. Bil sem toliko nepreviden, da sem pustil doma svojo legitimacijo. Nikar si ne delajte skrbi, mladi prijatelj. Samo ne bodite drugič tako preveč vneti! Vrnite krojaču ta dva bankovca... Tako, gospod Malley, zdaj bi pa rad vedel, kakšni sta tisti telefonski sporočili, pa tudi sam moram telefonirati gospodu Foyleu.«

Ko je bilo vse to opravljeno, je menil Gren nasproti nadzorniku Malleyju: »Možak je mnogo pred nami, kakor pravi drugo sporočilo. Pred eno uro se je peljal skozi Haslemere. Ali se lahko sami peljete z nami ali pa nam pustite s seboj kakšnega spretnega uradnika?«

»Gospod Foyle je odredil, da se jaz sam popeljem z vami, gospod višji nadzornik.«

»Dobro. Zdaj pa čim hitreje poskrbite za prav dober avto.«

Malley je stopil k telefonu in med tem vprašal: Ali je potreben tudi šofer? Jaz znam sam voziti.«

»Toliko boljše! Recite samo, da takoj potrebujemo avto in da moramo imeti mnogo bencina.«

Čez petnajst minut je avto že stal pred stražnico. Malley je sedel h krmilu in Green je stisnil svoje dolgo telo zraven niega. Nato je avto zadržal in se začel pomikati. Spočet: ka je vozil počasi a potem čedalje hitreje. Med vožnjo je lahko, a vztrajno dehteval.

Kljub svoji na videz neomajni mirnosti in treznosti je višji nadzornik Green navadno delal izredno vneto in vztrajno. Tokrat je sklenil pri sebi, da bo prijel Grella, pa naj stane, kar hoče. Nejevoljen je bil le, ker se je zasledovanje tako zakasnilo.

seno. Rojnar je brž nato zasedel kolo in iskal ženo. Ker je ni našel, se je sam obesil. Že pred dnevi je Rojnar obesil svojo ženo, vendar jo je, čim je posinela, spet spustil z vrvi.

* **Žalosten zaključek jožefovanja.** Na praznik sv. Jožefa se je vršilo v Studencih pri Mariboru običajno žegnanje. Med praznovanji sta bili tudi dve družbi iz Košakov, ki sta skrajno ločeno popivali po raznih gostilnah, pozno ponoči pa sta se nazaj skozi Maribor grede združili ter sta nato nadaljevali popivanje v neki gostilni v Košakih. V tej družbi je bil tudi 28letni viničar Franc Novak iz Pekla. Nenadno pa je nastal med obema skupinama spor. Ko so vinjeni gostje zapustili gostilno, se je spor na cesti nadaljeval in nedaleč od Lupinškove trgovine je prišlo do spopada. Naenkrat od trgovca kriknil in se sesedel na tla. Iz prsi mu je privrel curek krvi. Fantje so priskočili, a so prestrašeni ugotovili, da Novak umira. Nekdo ga je z nožem zadel naravnost v srce ter je nesrečnej v nekaj minutah izdihnil. Orožniki iz Košakov so nekaj udeležencev spopada polovili vendar niso mogli krivca ugotoviti. Novak je bil sin edinec, ki je skrbel za svojo priletno mater vdovo. Dogodek je izzval v Košakih splošno razburjenje. Pozno ponoči so orožniki prijeli 24letnega čevljarkega pomočnika Škripca Ivana iz Zgornje Sv. Kungote, ki je priznal, da je Novaka zaklal iz jeze, ker ga je bil Novak nekoč na plesu oklofotal v prepiru zaradi neke ženske.

* **Vlom skozi streho v trgovino.** Nedavno noč je bil izvršen v Nabavljajno zadrugo državnih nameštencev v Kranju drzen vlom. Vlomilci so odnesli predvsem manufakturo, založili pa so se tudi s pomarančami, čokolado in drugimi jestvinami. Pograbili so tudi nekaj drobiža. Velike blagajne pa se sploh niso lotili, ker se jim je pač zdelo prenevarno in zamudno. Prebivalstvo pričakuje, da bo vlomilska družba, ki zadnji čas strahuje vse trgovce v Kranju, kmalu pod ključem.

* **Zaradi grunta je brat umoril brata.** V Koreni pri Horiolu je prišlo do obžalovanja vrednega dogodka. Pri Velkavrhovih je bila med 28letnim Lolzetom in dve leti mlajšim Matevžem zdražba zavoljo dediščine na dnevnem redu. Lojze je bil precej razburljiv narave, pa so se starši odločili, da prepuste rosostvo rajši mlajšemu delavnemu Matevžu. Ko je Lojze spoznal, da mu oče ne prizna prvenstva, je že pred kakšnimi 10 leti zapustil domačo hišo in si šel kruha služiti drugam. Pred nekaj dnevi pa se je vrnil

in zahteval od Matevža, naj mu vrne, kar mu kot starejšemu pripada. Od takrat v hiši ni bilo več mirne ure. Tako sta se brata tudi nedavno zjutraj začela prerekati in z najhujšimi presledki sta se prepirala ves dan. Ves razburjen je Lojze nazadnje segel po kuhinjskem nožu in zabodel Matevža v srce, da se je brez glasu zgrudil na tla in v nekaj trenutkih izkrevavel. Ko se je Lojze zavedel, kaj je storil, je ves iz sebe odvrget nož in pobegnil v gozd. Šele zvečer se je vrnil domov, drugega dne pa se je sam javil sodišču na Vrhniki.

* **Po devetih letih razkrinkan strahoten zločin.** Leta 1929. so našli domači na kozolcu obešenega 43 letnega posestnika Osolnika Jožeta iz Breznika pod Sveto Goro, občina Mlinše. Njegov samomor so domačini prikazovali kot obupno dejanje očeta, ker je izgubil 35.000 dinarjev, katere je svoječasno posodil bratu svoje žene Grilu z Vrha nad Kandršami. Vdova, zdaj 51 letna posestnica Marija Osolnikova, pa je po smrti moža navezala ljubezensko razmerje s posestnikovim sinom Jogrom Francem iz iste vasi. Ker sta bila velika prijatelja, mu je nekoč priznala, da je možu dala skodelico čaja, v katerem je bil strihnin. Ko je mož napravil nekaj požirkov, je zavpil, da to ni čaj, ampak da ga je žena zastrupila. Takoj so mu prišle pene v usta, žena mu je z ruto zamašila usta, da ni mogel vpiti, tako da se je zastrupljen zadušil. Ko je bil mrtev, sta ga ponoči s takrat 16-letnim sinom Štefanom zavlekla pod domači kozolec, kjer sta ga obesila, da bi prikazala očetovo smrt kot samomor. Da je prišel ta zločin na dan, pa je povzročil prepir med Osolnikovimi in Jogrovimi. Zdaj je naznanil vaškim orožnikom Joger Jakob, da mu je Osolnikov sin Štefan pod častno besedo priznal, da je očeta mati zastrupila in da so potem truplo obesili na domači kozolec. Orožniki so takoj aretirali vdovo in sina Štefana ter oba oddali v zapore litjskega sodišča. Pri zasliševanju sta oba trdovratno zanikala zločin, medtem ko oba brata Joger Franc in Jakob pod prisego izjavljata za resnično priznanje žene Marije in sina Štefana.

* **Mlad ponarejevalec denarja.** Policija v Celju je prijela 20 letnega krojaškega vajenca Antona iz Št. Vida pri Grobelnem, ki se je zelo sumljivo obnašal. Ko so fanta na stražnici preiskali, so našli pri njem napravo za ponarejanje kovancev po 20 dinarjev in nekaj ponarejenih kovancev. Anton je

nato priznal, da je ponarejal kovance, dejal pa je, da mu ponarejenci niso dobro uspeli. Fanta so izročili sodišču.

* **Dva nepridiprava.** Iz Ptujja smo prejeli Po deželi se klatita dva fanta, izmed katerih eden šteje 14 let in je oblečen v rjave pumparce in temnomoder suknjič, drugi pa ima pohabljen roko. Oba sta nevarna tujemu imetju. Oddata naj se bližnji orožniški postaji. Ker sta prav pretkana, ju je treba močno zastražiti, da ne pobegneta.

Popotnikova torba

Tesarji so spremljali tovariša na zadnji poti

Jarenina, marca.

Na Poliškem vrhu je umrl pred dnevi tesar g. Jožef Lešer. Bolehal je dolga leta, a je kljub temu še izvrševal svojo obrt. Star komaj 33 let je moral zapustiti ženo s tremi nepreskrbljenimi otročki.

Za njegov pogreb so poskrbeli njegovi tovariši tesarji, ki so ga tudi nosili na pokopališče. Dali so mu lep venec in na prizadevanje njegovega tovariša Jožefa Pregla so se zbrali k pogrebu tudi pevci, ki so pri cerkvi zapeli »Vigred« in na pokopališču »Na grobeh«. Pevci so zapeli prav lepo, čeprav jareninski organist in pevovodja ni bil poleg, da bi jih vodil. Lepo in pohvalno je, da so se tesarji tako pobrigali za svojega pokojnega tovariša. Ranjkemu bodi ohranjen lep spomin, njegovim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje!

Žrtev požara je umrla

Kozje, marca.

Pred dnevi se je hudo ponesrečil 85letni Franc Omerzu v Kozjem. Starček je bil že štiri leta sam pri hiši in si je sam kuhal. Ko si je usodnega dne pripravil kostilo, so se mu po nesreči vnele deske okrog peči in ogenj se je začel hitro širiti.

Ko je že gorel strop, se je starček spomnil, da ima na podstrešju shranjen denar. Prislonil je lestvo in se povzpел po njej. Nenadno pa se je lestva prelomila. Padel je na tla in hkratu se je nanj zrušilo gorečo

Mračilo se je že, ko sta obstala pred policijskim uradom v Haslemereju. Čeprav je vožnja trajala le kratko časa, sta bila njuna plašča od dežja že čisto premočena. Toda to ju ni smelo motiti. Neki mož je gologlav prihitel iz urada.

»Da, jaz sem.«

»Iz kriminalne policije so nam telefonirali. Prav tako je telefoniralo orožništvo iz Petersfielda. Odkar se je tod mimo peljal rjavi avto, ga ni nihče več videl. Mi smo izvedeli šele, ko je bilo že prepozno, da bi ga bilo treba ustaviti. Za deset minut prepozno je prišel ukaz. Eden izmed naših kolesarjev ga je videl, ko se je peljal tod mimo. V Petersfieldu in Midhurstu so tudi razposlali ljudi na vse strani, da bi ga poiskali. Pa je bilo zaman. Rjavi avto je izginil, kakor bi se bil vdrl v zemljo. Najbrže boste našli na nekaterih naših kolesarjev. Poslalji smo jih na vse ceste, da jih preiščejo.«

»Hvala!« je Green kratko odgovoril. »Pojte dalje, Malley.« Avto je zdrvel v temo.

»Tale zgodba je po mojem okusu zgodba iskanje šivanke v senu,« je rekel Green svojemu tovarišu. »Rjavi avto je lahko ubral petdeset poti. Vsekako se peljiva do Petersfielda. Morda pa nama bo sreča mila. Sicer pa se zdaj lahko voziva počasneje.«

Kmalu nato je zadel blesk velikega žarometra stražnika, ki je satil z vzdignjeno roko sredi ceste. Uradnika sta opazila njegovo na desni strani v travli.

»Je že prav, stražnik,« je rekel Green. »Prihajava iz Londona in zasledujeva avto, ki ga vi iščete.«

Stražnik se je kratko opravičil in vožnja se je nadaljevala.

Deset minut pozneje se je pripeljal s kolesom v svetlobno območje avtomobilskih svetilk drug stražnik. Uradnika sta ga poklicala in Green mu je hitro zastavil nekaj vprašanj.

»Našli smo ga, gospod višji nadzornik!« je vzkliknil stražnik razburjeno. »Rjavi avto leži ob deželni cesti tik vasi Dalehursta v jarku. O ljudeh, ki so bili v njem, pa ni sledu. Jaz sem pravkar na poti, da to javim predstojniku. Eden je ostal tam, da pazi na avto.«

»Za prijavo je še čas,« je menil Green. »Kar z nama pojdite, da nama boste pokazali pot do avta. Odgovornost za vas prevzamem jaz.«

Avto je vozil zdaj le s tolikšno hitrostjo, da jo je stražnik s svojim kolesom lahko zmagoval. Kmalu so ostro krenili na desno, kjer je začel avto poskakovati po poljski cesti, obrasli s travo.

Kmalu je Green položil roko na Malleyjevo ramo in rekel: »Mislim, da bi šlo boljše peš.« Ves trd od vožnje se je nato nerodno izkobilacil iz vozila in tovariš je sledil njegovemu zgledu.

»Enega izmed žarometov vzemimo s seboj,« je predlagal Green. »Za vruga, kakšno blato je tu!«

Njih škornji so začeli klokotati, ko so možje napravili nekaj sto korakov pod črnimi drevesnimi sencami. Sled avtomobila je bilo razločno videti na razmehčanih tleh, a se je nenadno nehala na neki lahni krivini ceste. In tu so našli rjavi avto z enim izmed prednjih koles v jarku. Zadnja stran s številko se jim je razločno pokazala v svetlobi acetilenske svetilke.

»Kdo je tu?« je vprašal raskav glas in neki stražnik je stopil iz teme.

»To sta gospoda od kriminalne policije,« je pojasnil stražnik, ki ju je vodil. Med tem je Green odzvel spremljevalcu žarometno svetilko in pregledal najprej tla okoli vozila, nato pa še odeje in blazine v vozilu. Ta oblačja preiskava ni ničesar pokazala, toda kmalu je nadzornik odkril stopinje, ki so držale od avtomobila dalje po poljski poti.

»Prav hitro je korakal,« je rekel Green, ko so šli po sledi. »Le pogledjte, kako ostro so zasekane v zemljo konice in pete čevljev. Oha, kaj pa zdaj?«

Pot se je zdajci prelevila v gozdno stezo, kjer se zaradi listja, ki je pokrivalo tla, stopinje niso več videle. Zaman je Green svetil s svetilko na vse strani. Edino, kar je odkril, je bilo nekaj niti rjavega sukna, ki so visele na nekem bodičastem grmu. Te niti je vzel in jih skrbno shranil.

»Bojim se, da se to noč ne da nič več napraviti,« je nejevoljno godrnjal Green. »Vrnimo se in si poiščimo tu v bližini prenočišče. Foyleu moram tudi telefonirati... Sicer pa, čigavo je prav za prav to posestvo, ki smo zdaj na njem?«

»Prej je bilo last polkovnika Sayforda, potem pa je bilo prodano nekemu možu iz Londona, ki je bil umorjen. Grell se menda piše,« je dejal stražnik.

XXVI. POGLAVJE

Načelnik kriminalne policije Foyle je stal oblečen v moder spalni plašč pri telefonu in poslušal poročilo svojega uradnika.

»Na njegovem posestvu,« je dejal zamišljeno, ko je Green končal poročilo. »Če le ni vsega tega storil zato, da bi nas zavedel na

tramovje. Omerzu je dobil hude opekline po vsem telesu. Ljudje, ki so prihiteli na pomoč, so starčka rešili in ga prepeljali k zdravniku dr. Krasserju, ki je nudil ponesrečencu prvo pomoč in odredil njegov prevoz v bolnišnico v Krškem, kjer je zdaj preminil.

Občinske volitve v Strigovi in Razkrižju

Strigova, marca.

Od naših sosedov iz Razkrižja smo slišali, da se je nekdo iz Medmurja potkal po svojih prsih v »Slovenskem gospodarju«, ki ga prav za prav pri nas ne poznamo. Veseli pa nas to, da je ta mož enkrat prečital tudi našo ljubo »Domovino«. V »Slovenskem gospodarju« govori ta gospod o neki stranki in krinki. Prosim ga, da nam našteje, katerim strankam je v vsem svojem življenju že pripadal in za koliko strank je že glasoval. Prepričani smo, da je število tako veliko, da se tega več niti ne spominja. Pri kateri bo spet jutri, še sam ne ve.

Temu možu sta zelo napoti gospodarski listi gg. Tomislava Kovača in Stjepana Škramleca. Kako je ta gospod, ki javče po »Slovenskem gospodarju«, določal meje novima občinama, nam je dobro znano. Sicer pa naj nič ne vzdihuje, ker se bodo volilci 27. marca složno izrekli v Strigovi za listo Tomislava Kovača, v Razkrižju pa za listo Stjepana Škramleca, ki sta nosilca gospodarskih list, na katerih so zastopniki vseh stanov, ki so se že daleč izkazali v gospodarstvu občine, saj je g. Kovač rešil občno dolgovo, ki so jih napravili njegovi predniki. Na gospodarski listi Tomislava Kovača so mnogi dobri sodelavci, ki jim ni za politiko, ker je ta lista nepolitična.

Tudi Razkrižancev »Slovenski gospodar« ne pusti pri miru. Njegova lista do zadnjega trenutka ni bila vložena, čeprav so jo sestavljali od razglasa komasacije. Tudi tu je bila prva vložena in potrjena gospodarska lista Stjepana Škramleca, ki jo je narod kar hitro sestavil, kar je znak, da ima za seboj vse tiste, ki jim ni za politiko v občinskem gospodarstvu. Kovač in Škramlec sta v dosedanjem občinskem delu pokazala, da sta tudi v bodoče vredna našega zaupanja, zato se nam ne bo težavno odločiti.

napačno sled?»

»Je to čisto samotna, odročna poljska cesta,« je odvrnil Green. »Zdi se mi verjetno, da Grell računa s tem, da na tej cesti ne bomo našli njegovega avta, ki ga v primernem trenutku spet lahko porabi.

»Na posestvu je gotovo kakšna hiša?« je vprašal Foyle.

»Da, a nisem si je še ogledal. Je to stara gosposka hiša. Imenuje se Dalehurst Grange in stoji sredi travnikov in gozdovja. Malley je šel tja, da si jo bo ogledal. Toda brez dovoljenja za hišno preiskavo se ne da nič ukreniti.«

»Ne, zadeve se moramo na kakšen drug način lotiti. Krajevni policiji ste gotovo naročili, da naj pazi na hišo in sosedna železniška postajališča? Dobro! Storite, kar mislite, da je prav, in se delajte, kakor da me ne poznate, če se morda pojavim v kraju jaz.«

Preden je Heldon Foyle spet zlezel v posteljo, je poiskal svojo ročno torbico in stlačil med drugim vanjo vlomilsko orodje, nekoliko kita in demant za rezanje stekla. Zdelo se mu je, da mu bodo te reči več koristile, kakor dovoljenje za hišno preiskavo.

Nočna služba je še delovala, ko je drugega jutra prispel na kriminalno policijo. Službojoči nadzornik je začuden zastrmel v debelega možaka v jopici, hlačah dokolenkah in težkih škornjih. Lasje, brki in obrvi neznačnega vsiljivca so bili smolnato črni. Spretna uporaba škarij in glavnika je bila zunanost načelnika kriminalne policije s pomočjo barv spremenila v drugega človeka.

Foyle je blagohotno pokimal nadzorniku ter postavil ročno torbo na tla.

»Vse je v redu, res sem Foyle,« je dejal.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Volovski rep v omaki. Volovski rep operi, ga sesekaj na drobne kose (kakor za golaž). V kozi segrej mast in na njej prepraži malo korenčka, peteršilja in zelene (seveda vse drobno zrezano), da se zarumeni. Nato zalij s četrtinko litra z vodo razredčenega kisa in četrt litra juhe in dodaj dve žlici paradižnikove meze. Vse skupaj premešaj, potem stresi v omako pripravljeni rep, malo osoli in pokrito duši približno tri ure. Med dušenjem večkrat premešaj in po potrebi prilij malo juhe ali vode. Ko je rep mehak, poberi z žlico vso mast v kozico in napravi na tej masti lepo prežganje pušično z eno žlico moke, stresi k repu v omako, prideni še malo limonove lupinice in žlico sesekljanih kaper, popopravi, dodaj malo sesekljane zelenega peteršilja in, če je treba, še malo zalij z juho ali vodo, da dobiš gostljasto omako. Vse skupaj naj vre še 10 minut, nato daj na mizo. Zraven lahko daš makarone, polento, dušen riž in slično.

Omelete z možgani nadčevane. Pripravi testo za omelete, in sicer: četrt litra mleka, 10 dek moke, eno jajce, malo soli in sneg dveh do treh beljakov. Iz testa speci pet omet. Obenem pa očisti vseh kožic telečje ali svinjske možgane, jih prepraži z malo drobnosekajane čebule na sirovem maslu. Ko so omelete in možgani gotovi, položi eno omeleto na topel krožnik, jo pomaži z možgani, položi gor drugo itd. Po vrhu pokapaj s sirovim maslom, ki ga pa prej segreje, da postane rjav. Po maslu potresi naribanega bohinskega sira in daj hitro na mizo.

Praktični nasveti

Medčne skledje ali ročaji kljuk ohranijo svoj blesk dalje časa, ako jih, ko si jih osnažila namažeš s sirovim krompirjem in potem zdrgneš še s suho volneno krpo.

Ako je hren zelo hud, ga deni pred uporabo čez noč v mrzlo vodo. Ko ga vzameš iz vode, ga malo posuši in šele potem zričaj.

Ovele zelenjavo osvežiš s tem, da jo daš za nekaj časa v mrzlo vodo, kateri si dodala limonovega soka ali kisa. Suho zelenjavo prav tako namoči v vodi, da se potem rajši skuha.

»Za nekaj dni nameravam spremeniti vlak. Moj vlak se odpelje ob devetih. Samo pošto bom še hitro pregledal in vam pustil pisemce za gospoda Mailanda, ki me bo zastopal v času moje odsotnosti.«

Pet minut pred odhodom vlaka se je z vzdihom vrgel na ogelni prostor kadilskega oddelka in se pogledil v neki juturni list. London je kmalu ostal zadaj in neko letalo se je pojavilo v zraku, ko se je peljal skozi Weybridge. Travniki so začeli prehajati v gozdove. Foyle je odložil časopis, ko je vlak obstal v Deepnooku.

»Ali je tu kakšna dobra gostilna?« je vprašal edinega nosača, ki mu je z vnemo odvzel ročno torbo.

»Anker« je odličen hotel, gospod,« se je glasil odgovor. »Lord Nelson je nekoč bival v njem. Ali namerava gospod ostati dalje časa tu?«

»To je odvisno od tega, kako mi bo všeč. Toda kar je bilo lordu Nelsonu prav, bo pač tudi zame dobro,« je menil Foyle. »Pravkar mi je padlo na misel: ali nima umorjeni Američan Grell tu v bližini svojega posestva? Dalehurst Grange ali kako se že imenuje? Vi ga niste nikdar videli?«

»O, večkrat!« je zagotovil mož. »Vsakokrat je bil tu v Deepnooku, kadar je prišel iz Londona. Škoda, da se to ni zgodilo pogostejše. Ljudje so govorili, da ni odličen gospod, ker je bil vendar prišel iz Amerike, toda jaz lahko rečem, da je bil zelo fin in zelo darežljiv mož. Pa prav tega dobrega moža so umorili! Prav zelo me je prestrašila ta žalostna vest. Moja stara se zmerom boji zame, kadar sem ponoči zunaj.«

»Vi ste pač tudi pri ponočnih ylakih?«

Naši na tujem

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko narodno društvo »Domovinski zvon« je v novem letu pridobilo 34 novih članov in članic, tako da jih šteje danes 241. Prijavljajo pa se še vedno novi, ker do 1. julija ni treba plačati pristopnine, od 1. julija dalje pa bo znašala 50 pfenigov. — Letos smo imeli že dve plesni zabavi: 9. januarja in 27. februarja. Zadnja je bila maskarada, na kateri se je zbralo preko 500 Jugoslovenov in nekaj nemških prijateljev. Dne 27. t. m. pa bomo imeli gledališko predstavo »Lovec Francelj«. Začetek ob pol 7. Po igri bo ples. Vabimo člane vseh društev v bližini, ki hočejo za nekaj ur pozabiti svoje križe in težave. — Ko je bil naš ministrski predsednik dr. Stojadinović v Nemčiji na obisku, so mu zastopniki našega društva v Essenu in Düsseldorfu izkazali čast z jugoslovensko zastavo. Naše društvo je najmlajše, a najmočnejše v Poruhju in edino, ki ima jugoslovensko zastavo. — Na belo nedeljo bomo imeli sestanek, na katerem se bodo obravnavala društvena vprašanja. — Letos bomo imeli vsi Jugoslovenci priložnost obiskati domovino za malo denarja. Upamo, da ne bodo nastale ovire. Hranite denar. Vozna cena bo nizka.

Iz Jariollesa (Francija) nam pišejo: Iz tega kraja pač menda še ni bilo dopisa v priljubljeni »Domovini«, zato se oglašamo zdaj. Tukaj nas je več Slovencev. Zaposleni smo v gozdu, kjer delamo hrastove pragove. Zaslужimo dobro. Iz Jugoslavije smo se izselili 25. novembra lani. Imamo že tako vročino, kakršne smo vajeni v starem kraju poleti. Sadno drevje že cvete. Kakor slišimo od svojih tovarišev rojakov iz ostalih krajev Francije, morajo ti prvih šest mesecev, v katerih so pod kontraktom, zelo naporno delati in zaslužijo komaj za hrano. Mi smo se, hvala Bogu, tega hitro rešili s pomočjo delavske organizacije. Zdej nam gre prav povoljno.

Listnica uredništva

Dopisnikom! Včasih se zgodi, da to ali ono črtamo v dopisu. Take reči storimo pač le zaradi tiskovnih prepisov.

»Da, gospod. Zadnji vlak prihaja iz Londona ob desetih. No, če čuješ takšne zgodbe o umoru...«

»Ali je Grellova hiša prazna ali je še kdo v njej?«

»Seveda, večina ljudi je bila zdaj odpuščen. Samo gospodinja in služkinja sta še ostali. Pa en vrtnar, mislim. Da, da, spominjam se še, ko je gospod Grell prišel prvič sem, tedaj mi je rekel kovač Bill Ellis...«

Nosač je še zmerom klepetal, ko sta prispela do čedne majhne gostilne. Foyle mu je stisnil v roko šiling in se vpisal v tujsko knjigo kot Alfred Frampton iz Londona.

Ko je več ur sedel v gostilniški sobi in poslušal, kaj so ljudje vse klepetali, je vstal, da pojde na daljši sprehod. Med potjo je zdaj s tem zdaj z drugim navezal pogovor. Ko je mahedral skozi Dalehurst, je opazil, kako jo je Malley z naglimi koraki brisal proti njemu. Zato se je obrnil in začel motriti vaško cerkev. Šele, ko je uradnik šel mimo, je nadaljeval pot.

Precej truda ga je stalo, preden je našel samotno poljsko cesto, na kateri so se sledovi avtomobilskih koles še prav dobro poznali. Avta samega pa ni bilo več. Foyle je sledil stopinjam, ki so držale v gozd in se končale v grmovju, kjer je bil Green našel niti rjavega sukna.

Tu je vzel Foyle iz žepa majhen kompas in zakoral dalje v gozd. Po težavnem potu na mokrem ozemlju je prišel spet na prosto in zagledal pred seboj staromodno gosposko hišo. Iz dimnika se je kadilo. Med njim in hišo se je razprostiral komaj kakšnih sto metrov širok travnik in na zadnji strani zgradbe je bil sadovnjak z drevjem, vse križem brez reda zasajenim. (Dalje.)

Ženske na Daljnem vzhodu počasi dobivajo svoje pravice

Tako zelo kakor v mohamedanskih deželah ni bila ženska na Daljnem vzhodu, to je v glavnem na Kitajskem in Japonskem, nikoli zaslužena. Vendar je seveda še daleč zadaj za moškim. a v mestih se ženska že uveljavlja poleg moškega in vse kaže, da se bo počasi zgodilo tisto, kar se je v Kemalovi Turčiji, kjer ima zdaj ženska enake pravice kakor ženska v Evropi.

Na Kitajskem in na Japonskem delajo žene iz siromašnih slojev in z njimi tudi otroci v industrijskih podjetjih pod silno hudimi pogoji. V kitajskih in japonskih predilnicah vidiš pogosto pri strojih cule krp, v katerih so zaviti otroci, ki morajo bivati s svojimi materami dan za dnem v tvornicah med trščem in hruščem v belem, lahkem, toda dušnem prahu. ki pada vse naokrog po tleh v obliki drobnih snežink. Predilnice na Kitajskem so pretežno japonska last. Mati, zaposljena 12 do 14 ur pri stroju, ne zasluži na dan toliko, da bi mogla oddati otroka v rejo. Zato tudi siromašni ljudje prodajajo svoje otroke, največkrat stare okrog devetih let, in sicer po tri do devet dolarjev. To je nekakšno suženjstvo, razširjeno zlasti v okoliših tvornic.

Ko je kitajsko ministrstvo za socialno politiko lani enkrat raziskovalo delovne razmere v tvornicah, so našli med drugim v neki predilnici svile 11letno deklico, ki je že šest let za nekaj novčičev dnevno namakala svilene kokone v kropu in podajala konce vlaken predici v nadaljnjo obdelavo. Roke uboge deklice so bile vse razpokane, kakor

roke starke. Takih primerov je bilo na Kitajskem na tisoče.

Toda poleg zatiranih, zaslužjenih in izkoriščenih žensk, že žive ženske nove Kitajske, zavzemajoče človeka vreden položaj. Osamosvajanje žensk je ena izmed velikih zaslug vladajoče stranke na Kitajskem kuomintana. Ženska s pohabljenimi nogami izginja in na njeno mesto stopa zdrava, samostojna in samozavestna ženska, enakovredna možu.

Drobna lutka s pohabljenimi nogami, ki je težko kdaj zapustila svoj dom in ki po poroki sploh ni smela govoriti s tujim moškim, ne stopiti v sobo, kjer so se zabavali moški, ki ni smela jesti z možem za isto mizo in ki se je zelo pregrešila, če se je dotaknila vrča z riževim vinom, pripravljenim za moža ali za sina, je že izginila. Življenje kitajske žene se je v osnovi izpremenilo. Še pred desetimi leti bi mož za vse na svetu ne šel s svojo ženo po ulici. Žena se je morala vedno gugati v spoštljivi razdalji za njim. Zdaj pa možu ni prav, če ostane žena doma.

Veliko zaslugo za to ima Čankajškov zakon. Sedanji vodja Kitajske je našel v svoji ženi vdano in izobraženo sotrudnico. Čankajškova žena je bila vzgojena v Ameriki in Čankajšek ne prikriva, da mu je žena najboljša tajnica in svetovalka tudi v političnih zadevah. Po njenem prizadevanju je bilo ustanovljenih mnogo kitajskih ženskih društev. Kitajska ženska je preskočila v desetih letih cela stoletja. Zdaj lahko postane celo odvetnica, o čemer pred desetletji Kitajka niti sanjati ni mogla.

Tudi telesna in duševna zaostalost se dasta ozdraviti

Profesor Sergij Voronov, sloveč po svojih pomlajevalnih poskusih, je nedavno obvestil svet o poskusih zdravljenja telesne in duševne zaostalosti z operacijskim prenosom ščitnih žlez, in sicer opičjih, če teh ni, pa materinih. Operacijo je treba napraviti čim prej, dokler ne doseže duševno pešanje otroka prenizke stopnje. Materi, ki se odloči dati otroku del svoje zdrave ščitne žleze, jo lahko vzame zdravnik do treh četrtin. To povsem zadostuje za odstranitev duševnih in telesnih motenj pri otroku, materi pa ta operacija prav nič ne škoduje.

Voronov omenja v svoji razpravi tri zanimive primere, ko se mu je posrečilo ozdraviti s tako operacijo kretenstvo (to je telesno zaostalost, ko človek ostane pri velikosti okoli 10 letnega otroka). Svoji razpravi je priložil 15 slik treh ozdravljenih otrok, dveh dečkov in ene deklice. Na slikah se dobro vidi razvoj zaostalih dečkov in deklice v zdrave, pravilno razvite ljudi. Voronov naglašja, da jih je ozdravil, potem pa opazoval

skozi 20 let, da bi mogel naposled dokazati svoj uspeh. Znanstvenega sveta ni hotel opozoriti na svoje poskuse, dokler ni bil o uspehu svojega prizadevanja trdno prepričan. Potem obširno opisuje najtežavnejši in najzanimivejši primer Georga Pasterika, ki ga je začel zdraviti, ko je bilo dečku 12 let. Pasterik je bil pritlikavec, meril je komaj dober meter in duševno je bil silno zaostal. Kazal je značilne znake kretenstva: izbuljene oči in za kretene značilno čelo. Znal je komaj šteti na prste, govoril je nerazločno in njegov besedni zaklad je bil zelo pičel. Še nekaj let, morda samo nekaj mesecev, pa bi bil popoln idiot. Francoski zdravnik, ki ga je zdravil od mladih nog, je bil že napravil križ čezenj. Slednjič ga je privedel k Voronovu in ta ga je operiral l. 1914. Ker takrat ni bilo na razpolago opičjih žlez, si je pomagal z materinimi. Uspeh je bil presenetljiv. Operirani pritlikavec se je razvil v celega moškega. Zdaj mu je 42 let in meri 172 cm, tako da je še večji od svojega očeta. Naučil se je tudi dobro čitati in pisati.

Z letali se je preselilo celo mesto

V Kanadi stoji ob nekem jezeru precej na samem mestecu Normanstown, ki so ga svoj čas zgradili najbrž Francozi. Prišli pa so v okolico mesteca tuji učenjaki in začeli meriti. Po dolgem študiranju so možje dognali, da so v zemlji okoli mesta izdatna ležišča zlata. Takoj se je seveda ustanovila družba in brž pokupila vsa zemljišča in vse hiše v mestecu. Ljudje so se morali izseliti.

Ker pa je kraj daleč od vsake železniške zveze, preseljevanje ni bilo tako preprosto. Novi gospodarji, ki so se hoteli starih pre-

bivalcev čimprej znebiti, so pomagali, da so ljudje naglo odšli. Pripeljali so velikansko vodna letala, na katerih so se ljudje izselili. Letala pa niso odnesla le ljudi, marveč tudi vso živino, vse orodje, pohištvo in sploh vse, kar so ljudje hoteli vzeti s seboj. Tako se je izselilo 750 družin, ki je imela vsaka po več članov.

Letala so vse to prenesla v docela drug kraj, kjer so že čakale nanje nove hišice, ki so bile medtem za nje narejene na novih zemljiščih. Vse to pa se je zgodilo v 11 dneh.

× **Prebivalstvo velike Nemčije.** Nemčija je imela pred začetkom svetovne vojne 541.280 kvadratnih kilometrov površine. L. 1937 je znašala površina njenega ozemlja 470.699 kvadratnih kilometrov, zdaj, ko je Hitler vključil Avstrijo v meje velike Nemčije, pa ima ta država nekoliko večji obseg, kakor pred svetovno vojno, namreč 554.556 kvadratnih kilometrov. Prebivalstvo Nemčije pa je naraslo od okoli 68 milijonov na približno 75 milijonov ljudi.

× **Konec avstrijskega šilinga.** Nemški minister Funk in avstrijska ministra Fischbeck in Neumayer so sprejeli novinarje in jim obrazložili pomen novih določil za plačilni promet med bivšo Avstrijo in Nemčijo. Ministra Fischbeck in Neumayer sta se predvsem zahvalila v imenu avstrijske deželne vlade voditelju rajha, da je z določitvijo razmerja 3:2 za vrednost šilinga pokazal tolikšno razumevanje gospodarskih potreb Avstrije. Nato sta ministra rekla, da mislita, da se bo zamenjava denarja zelo hitro izvršila, tako da bo šiling že v nekaj mesecih izginil iz obtoka. Pravilniki o plačilnem prometu, sta rekla dalje ministra, bodo izšli te dni, tako da se bo takrat tudi lahko ukinila devizna meja.

× **V Rusiji streljajo škofo.** »Daily Telegraph« poroča iz Moskve, da so zadnje dni ustrelili vrsto visokih pravoslavnih cerkvenih dostojanstvenikov in to brez sodbe. Obdolženi so bili menda istotako, veleizdaje in zarotništva proti sedanji vladavini.

× **Miši v angleški mornarici.** Reja belih in drugačnih miši je sport, ki je v Angliji zelo priljubljen. Morda je to neke vrste odškodnina za usluge, ki so jih nekoč izkazovale miši Angležem, ko so imele pomembno vlogo v pomorstvu. Bilo je pred kakimi 25 leti, ko se je jelo pomorstvo resno zanimati za podmornice in ko se je izkazalo, da utegnejo imeti te ladje v bodočih vojnah važno vlogo. Takrat so bili tudi bencinski motorji slabši od sedanjih in misliti je bilo treba na ukrepe v zaščito posadke pred strupeno paro bencina. Preizkušali so različne aparate, dokler ni naključje samo pokazalo na naravne zaščitnike, na miši, ki so zelo občutljive za nevarne pline. Miši postanejo nemirne, čim se izpremeni sestav zraka, ki ga vdihavajo. Nekaj poskusov je zadostovalo, da je angleška admiraliteta kupila mnogo miši za varnostno službo na podmornicah. Vsaka podmornica je dobila po tri miši, ki so bile zaprte v udobnih kletkah blizu tankov. Za njihovo prehrano je določila admiraliteta na vsako miš en šiling. Nekaj let so spremljale miši, in sicer bele, vse angleške podmornice in preživele z njimi vso svetovno vojno. Razvoj tehnike je pa prinesel občutljive in zanesljivejše aparate in miši so izgubile svojo službo v angleški mornarici.

× **Pes sliši bolje kakor človek.** Poskusi s psi so pokazali, da sliši pes šum, ki ga človek čuje v daljavi 4 m, že iz daljave 24 m. To je ugotovil neki nemški zdravnik, ki se zdaj bavi s proučevanjem sluha pri pticah, vendar zadevni izsledki še niso končani. Omenjeni učenjak se je posebno proslavil s svojimi preiskavami sluha pri ribah. V splošnem slišijo ribe skoraj prav tako dobro kakor človek.

× **Ceste bodo barvali.** Angleško prometno ministrstvo je odredilo, naj bi se deželne ceste napravile ponoči bolj vidne, da bi se na ta način povečala prometna varnost. Cestni cement barvajo, in sicer z rožnato, rdečo ali rumeno barvo. Prvi poskusi so se baje zelo dobro obnesli. Angleške deželne ceste dobe tudi črne robove.

× **Koliko je vrst živali in rastlin.** Neki ameriški profesor se je lotil ogromnega dela, da namreč ugotovi velikansko število raznih vrst živali in rastlin, ki so na vsej zemlji. Irdal je na podlagi tega študija znanstveni spis, v katerem navaja, da živi na zemlji vsega skupaj 822.765 živalskih vrst in da je na zemlji okoli 133.000 rastlinskih vrst. ki cveto, poleg teh pa najmanj 100.000 nižjih rastlinskih vrst. Pravi pa, da vsako leto ljudje spoznajo vedno več novih živalskih in rastlinskih vrst, zaradi česar se število vsako leto veča.

✕ Zobje iz umetne smole. Nemško časopisje poroča, da se je posrečil berlinskemu zobarju (dentistu) Ernestu Schneblu izum, ki ga čaka nemara še velika bodočnost. Gre za zobje iz umetne smole. Če bi se zobarji oprijeli Schneblovega izuma, bi Nemčija prihranila na leto 5000 kg zlata, ki ga zdaj porabijo v zobnozdravniški stroki.

✕ Samo pet milijonov dolarjev je zapustil. Pred nekaj meseci je v New Yorku umrl velik bogatin Andrew Mellon. Bil je bankir, pozneje pa poslanik Zedinjenih držav na Angleškem in nazadnje celo ameriški finančni minister. Slovel je za silnega bogatstva in vse je pričakovalo kakšne številke bodo prišle v javnost, ko bodo odprli njegovo oporoko. Zdaj pa je reč znana in veliko je razočaranje, ko se je po Ameriki razvedelo, da je Mellon zapustil samo pet milijonov dolarjev premoženja, kar v našem denarju pomeni kake dvije milijardi dinarjev. Treba je pa vedeti, da so ob njegovi smrti moža cenili na najmanj 40 milijonov dolarjev (skoraj 20 milijard dinarjev). Mellon je tik pred smrtjo večino svojega premoženja razdal in porazdelil, ne sicer med siromake, pač pa med svoje dediče. Poleg tega je ustanovil akademijo lepih umetnosti v Washingtonu, za katero je seveda moral šteti lepe dolarske milijone. Ni torej čudno, da je zdaj njegova zapuščina tako majhna, po ameriško majhna seveda.

✕ Svoji mački je zapustila 5000 dolarjev. To se je zgodilo v Sacramentu v Kaliforniji. Annie Hanschejeva je pred kratkim umrla in v oporoki je zapustila svoji črni mački 5000 dolarjev. Če mačka pogine in še nekaj denarja ostane, tedaj se ta ostanek razdeli med dve sestrini pokojnice, ki živita v San Franciscu.

✕ Nogomet pred 600 leti. Na Angleškem so poznali nogomet že v 14. stoletju. Bilo je l. 1314., ko je v Angliji vladal kralj Edvard II. in menda tudi sam hodil gledat brcanje žoge. Pa se mu je ta sirovi šport priskutil, da je imenovanega leta v Londonu prepovedal nogomet. Svojo prepoved je takole utemeljil: »Ta igra povzroča prevelik nemir, ker se gledalci neprestano med seboj prepirajo in pretepajo.« Če gledamo zdaj po 600 letih naše domače nogometne prireditve in poslušamo divje vpitje na njih, moramo reči, da so šla vsa ta stoletja, kar se tiče kulturnega napredka, mimo žogobca in njegovih malikovalcev.

✕ Iz pisave se da dognati človekov značaj. Grafologija (ugibanje na človekov značaj iz njegove pisave) je postala že važna veda, kakor mnoge druge. Njena dognanja uporabljajo varnostna in druga oblastva z velikim uspehom in počasi postaja grafologija tudi pomočnica vseh ljudi. Vsak človek ima možnost lagati in te možnosti se mnogi poslužujejo tudi s pisano besedo, toda na podlagi načina pisave se pogosto da dognati laž. V septembru l. 1936. je odpotoval neki dunajski trgovec v New York, da bi si tam priboril boljši kosček kruha. Lani v februarju je pa pisal domov, da je doživel v Ameriki razočaranje. Pisal je, da nima niti beliča več in da si bo moral končati življenje, če ne bo od nikoder pomoči. Njegovo pismo so izročili grafologu in on je izjavil, da kaže pismo dozdevnega obupanca mnogo sile, odločnosti in novih misli in da bo obupanec do konca leta gotovo dosegel svoj smoter. Tako se je tudi zgodilo, in nedavno je trgovec že sporočil, da je pisal prvotno o svojem obupu samo zato, da bi mu poslali denar, v resnici pa se mu ni godilo tako slabo.

Radio Ljubljana

od 27. marca do 3. aprila

Nedelja, 27. marca: 8.00: Vesel pomladni pozdrav (Fantje na vasi, vmes plošče). — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Koncert (sodelovala bosta radijski komorni zbor pod vodstvom dr. Frana Kimovca in prof. Pavel Rantigaj na orgle). 10.00: Postni govor: To je zares prerok (dr. Fran Kimovec). — 10.15: Orkester balalajk (plošče). — 10.30: Akademija izseljenske zbornice za mladino (prenos

iz frančiškanske dvorane). — 12.00: Veselo raganje (plošče). — 13.00: Napovedi, poročila. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 16.00: Brata Goloba bosta igrala na dveh harmonikah. — 17.00: Kmetijska ura: Delo in stroški pri vzdrževanju vinograda (Anton Flego). — 17.20: Veselo popoldne (radijski orkester, Mirko Jelačin in pri klavirju prof. Marjan Lipovšek). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Juraj Biankini — ob priliki 10letnice smrti (dr. Ljubo Perkovič, publicist). — 19.50: Harmonika solo (Ivan Cimerman). — 20.20: Pevski koncert Julija Betetta (pri klavirju prof. Marjan Lipovšek). — 21.00: Ant. Dvofak: Iz novega sveta (plošče). — 21.45: Radijski orkester. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Ponedeljek, 28. marca: Glasbene slike (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Zdravstvena ura: Strela in druge izredne poškodbe (dr. Anton Breclj). — 18.20: Fjebich: Na večer, simfonična pesnitev (plošče). — 18.40: Kulturna kronika: Janez Mencinger — ob 100letnici rojstva (prof. Fran Vodnik). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Romantika Poljanske doline (Jože Bekš). — 20.00: Prenos iz Celja: Koncert Celjskega pevskega društva (večer doktorja Schwaba). — 21.30: Plošče. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Veseli zvoki (radijski orkester).

Torek, 29. marca: Šolska ura: Kako nastane pravljica (Ljudevit Mrzel). — 12.00: Pesmi severnih Slovanov (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Za kratek čas (plošče). — 18.40: Duhovni obraz Slovencev (doktor Stanko Gogala). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Prihod Omerja paše Latasa v Bosno l. 850. (Ahmed Muratbegović). — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20.00: Koncert francoske glasbe (radijski orkester). — 21.00: Ksilofon solo (plošče). — 21.10: Rondo — IV ura: Razlagal bo Srečko Koporec, na klavirju bo izvajala Herta Seifertova. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Pevski koncert Antonije Suštar-Maroltove (pri klavirju prof. Lipovšek).

Sreda, 30. marca: 12.00: Radijski šramel. — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Operni odlomki (plošče). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Mladinska ura: Novi smisel narodnih običajev (prof. Niko Kuret). — 18.20: Sevdalinke (plošče). 18.40: Beograd, ki umira in vstaja v novo življenje (Vladimir

Regally). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Kiplingova dela in njihov pomen za našo mladino. — 19.50: Šah. — 20.00: Koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani (dirigent prof. Škerjanc). — 21.00: Klavirski koncert (plošče). — 21.15: Pevski jazz-kvartet. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za odih (plošče).

Četrtek, 31. marca: 12.00: Nekaj okroglih za krajši čas (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Operetni napevi (plošče). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Koncert radijskega orkestra. — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. — 19.50: 10 minut zabave (Fran Lipah, član narodnega gledališča). — 20.00: Koncert: Pevsko društvo »Lira« iz Kamnika, radijski orkester in plošče. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Operetna glasba (radijski orkester).

Petek, 1. aprila: 11.00: Šolska ura: Saljiv spored (Silvo Mehora). — 12.00: Po naših logih in gajih (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Muzikalne potegavščine (radijski orkester). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Ženska ura: Gospodinja in služkinja (Ivanka Velikonjeva). — 18.20: Veseli in razigrane (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: 10 minut za planince (Pavel Kunaver). — 20.00: Tu imaš aprilsko laž! Dobro glej ji na roge! Če te zbode, se zasmej in še drugim jo povej! (zvočne slike in godba iz današnjih in davnih dni; vmes reportaže in ruže blamaže; odgovorni urednik je zaenkrat Ivan Pik). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 2. aprila: 12.00: Druga za drugo se plošča vrti. — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Druga za drugo se plošča vrti. — 14.00: Napovedi. — 17.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). — 17.40: Strokovno šolstvo gradi temelje načrtnemu gospodarstvu, II. predavanje (inž. arh. Rado Kregar). — 18.00: Citraški trio »Vesna«. — 18.40: Dvostranske pogodbe (Joško Rozman). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Konec tedna bodi tak, da bo zadovoljen vsak (pisan glasbeni večer s sodelovanjem Malenškovega tria, šramla »Škrjančeka«, terceta Stritajevih; kvarteta Fantje na vasi, Kmečkovega tria in radijskega orkestra). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Veseli konec tedna (radijski orkester).

NAVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

MOLINO nebeljeno platno 4.50

PLATNO za rjuhe izredno močno 18

PLATNO za otroško perilo trpežno 6

Tkanine za perilo za storoje itd. 19

SIFON, dobra mehka vrsta 10

IZOLIRANJE tkanine 8

Sternecki CELJE 97

UČENIKI V ZASTOPI

Kako pomagati ponesrečenim živalim

To bi moral znati vsak kmečki gospodar, pa jih je vendar tako malo, ki to znajo. Njihova nevednost je kriva, da žival trpi, da je za delo nesposobna in največkrat so gospodarji sami krivi, če žival pogine. Če bi se v holecnih in zdravljenju le malo poučili, bi se mnogokrat obvarovali škode in bolno ali pa ponesrečeno žival ozdravili in si jo rešili.

Profesor za živinozdravstvo dr. Ferdo Kern je spisal knjigo »Prva pomoč ponesrečenim živalim« in ji dodal 96 slik, ki ponazorujejo popis bolezni in zdravljenje. Kmečki gospodarji, živinorejci se v njej spoznavajo s sestavo živalskega telesa in zdravili in obkladki. Nauče se iz nje masiranja, kako čistiti in obvezati rane. Nadalje po domače razpravlja o puščanju krvi, o poškodbah živali oteklinah, zlomu kosti, o koliki, napenjanju, solnčarici, zastrupitvi, razkuževanju itd. torej o rešitvi, ki jih mora poznati vsak živinorejec. Ali ni pametnejše kupiti si to knjigo, ki stane samo 23 Din, da boste mogli živalim pravočasno pomagati kakor pa odlašati in potem izgubiti žival, ki stane mnogo več, kakor pa ta knjiga. V vsaki hiši naj bi bila ta knjiga. Naročite jo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Selenburgova ulica 3.

Za smeh in kratek čas

POLICIJO JE ISKAL

Klobuštrin je imel opravka v Ljubljani na policiji, a ni vedel, kje je ta. Pred pošto je srečal svojega starega znanca in ga ustavil: »Ti, Matevž, kako bi jaz najhitreje prišel na policijo?«

Matevž: »Kar v okno vrzi kamen, potem pa malo počakaj.«

OBRNEN SVET

Miha: »Kako je zdaj, ko si oženjen?«

Jože: »Ko sem bil zaročen, sem jaz govoril, ona je pa poslušala. Ko sem se oženil, je ona govorila, a jaz sem poslušal. Zdaj pa govori oba, sosedje pa poslušajo.«

V RESTAVRACIJI

Gost: »Kako to, da ste mi kot stalnemu gostu prinesli samo en košček mesa, onemu tujcu pa dva?«

Natakar: »Oprostite, pozabili smo vam razrezati meso.«

POIZKUS

Oče: »Sinko, kaj nameravaš postati, ko odraseš?«

Sinček: »Raziskovalec severnega tečaja. Oče, daj mi pet dinarjev!«

Oče: »Zakaj pa?«

Sinček: »Da si kupim pet sladoledov in poskusim, če bom mogel prenesti toliko ledu!«

O TI MOŽJE

Zenka: »Komaj teden dni sva poročena in prideš že tako pozno in še natreskan domov.«

Možek: »Veš, veš, toliko časa sem se zamudil zato, ker sem svojim prijateljem razlagal, kako neizmerno sva srečna.«

PRAKTIČNO

Prodajalec: »Hočete veliko kuharsko knjigo za 80 ali malo za 40 dinarjev.«

Kupec: »Mislim, da bo mala zadostovala, ker pri nas ne jemo mnogo.«

KOMPROMIS

Saša: »Gospodična Majda, če bi smel poljubiti vaša rožnata ustka...«

Majda: »To je nemogoče, pač pa vam prav rada prisolim zaušnico s svojo snežnobelo ročico...«

ČISTI ZRAK

Bučar se napoti v Bohinj na oddih v čisti zrak, a se kmalu vrne. Prijatelj ga sreča in začuden vpraša: »O, Bučar, kaj si že nazaj?«

Bučar: »Da.«

Prijatelj: »Zakaj?«

Bučar: »Zrak mi je bil premalo čist, ta, koj prvi dan sem srečal tri upnike...«

ŽALOST

Miha: »Zakaj je gostilničar danes tako žalosten?«

Boltežar: »Najboljšemu njegovemu gostu je zdravnik prepovedal vsako pijačo...«

Mali oglasi

VINOGRADNIKI!

Naročajte cepljene trte: žlahtnino, rizling, frankinjo itd. in korenjake riparia portalis in rupestris Goethe 9, ki vam jih nudi po najnižji ceni trsnica Ludvika Mastnaka, Dramlje pri Celju. Blago je prvovrstno, brezplačno navodila na razpolago.

HRANILNE KNJIŽICE

vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini. Kupujte srečke Drž. razredne loterije v moji kolekturi »Vrelec sreče«. Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14. Telefon 35-10. Trg. agentura za bančne in kreditne posle.

OBRTNIK, POSESTNIK

išče gospodinjstvo srednjih let, samsko ali vdovo brez otrok. Poznejša ženitev mogoča. Ponudbe pod »Gospodinja« na ogl. oddelek »Domovine«.

ZA VELIKO NOČ

Obleke, perilo, nogavice, svilene rute, čevlje in vs^o, kar potrebujete, dobite najugodnejše in zato kupujte vse potrebščine le v Senčarjevih trgovinah: Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova.

ZA REKRUTE

vse potrebščine dobite ter kupujte le v Senčarjevih trgovinah: Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova.

PRODAM POSESTVO

na prometnem kraju ob državni cesti v okolici Ljubljane. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

TRILETNEGA FANTKA,

zelo čednega, oddam za svojega ali na hrano. Cenjene ponudbe na »Domovino« pod »Ločen uradnik«.

SPREJME SE DRUŽABNICA

s 13.000 Din in se takoj na njo prepiše posestvo v last. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Domovine« pod »Dežela«.

»MIGLJAJ USODE«

je naslov velikega ljubavnega romana, ki ga pravkar prinaša »Družinski tednik«. Zahtevajte eno številko popolnoma brezplačno na ogled! »Družinski tednik«. Ljubljana 345.

KRASNO IZBIRO

vzorcev za ročna dela dobite v Nifergalovi predtiskariji, Maribor Koroška c. 1.

1000 DIN PLAČAM,

ako Vam Radio Balzam ne odstrani kurjih očes, bradavic, trde kože, bul, ozeblin itd.

Prosim 1 lonček Vašega izvrstnega mazila proti kurjim očesom, ker Vašega potnika že dolgo ni k nam. S spoštovanjem! Vidgaj Ivan, Rog. Slatina.

Nad 300 takih priznanj, ki so vsakomur na ogled, priča, da je Radio Balzam najboljši, in ker se ne suši, tudi najcenejše sredstvo. Zahtevajte zato v svojem interesu povsod samo Radio Balzam — Cottič. Če ne potrebujete danes, prosim, spravite moj naslov, ne bo Vam žal!

Po pošti se pošlje en lonček za 10 din (predplačilo) ali na povzetje en lonček 18, dva 28, tri 38 din franko. — Cottič Rudolf, Ljubljana VII., Kamniška ul. 10a (Janševa). Odobreno S. br. 6302, zak. zaščit. 9631.

Pomlad!

Leto!

OSTANKI IZ MARIBORSKIH TEKSTILNIH TOVARN

pristno barvni, brez napak, noben kos izpod 2 m, in sicer:

paket serija H z vsebino 16—21 m prima oksfordov, cefirjev, touringov in frenžev za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih in treh žepnih robcev;

paket serija M z vsebino 16—21 m pralne blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa in polsvile za bluze in obleke v izbrano lepi sestavi;

paket serija H in M pošiljam tudi mešano, torej vsakega pol s 3 žepnimi robci. Vsak paket poštne prosto samo 136 Din

Paket serija Z z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum oziroma plašč in sicer: Z/1—130, Z/2—160, Z/3—250 din; zadnji dober kamgarn. Isti v modri in črni barvi 275 din. Cela podloga za moško obleko po kakovosti 80, 100 in 120 din

Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago. Zato pišite še danes na razpošiljalnico »Kosmos«, Maribor, Kralja Petra trg.

Trgovcem popust.

ŽIVČNO OSLABELIM

Znanstveno je dognano, da urejuje KALE-FLUID izločevalno delovanje vseh žlez, krepi telo in uravnaveša živčevje tako, da postaja človek spet krepak in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Brezplačno podrobna literatura. Zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković.

KA-LE-FLUID se prodaja v lekarnah in v drogerijah.

PREKLICNA IZJAVA

Podpisani Movrin Jožef, pogodbeni prodajni delavec na Rožičkem vrhu hišna št. 22., preklicujem in obžalujem vse žalitve in obdolžitve, katere sem kdajkoli do današnjega dne izrekel o svojem bratu Movrinu Francu, viničarju na Rožičkem vrhu št. 20., zlasti obdolžitve kakršnihkoli nemoralnih dejanj. Priznam, da sem zakrivil kleveto na podlagi napačnih informacij.

Zahvaljujem se svojemu bratu Movrinu Francu, da je od nadaljnjega kazenskega pregona odstopil ter mi vse oprostil.

Rožički vrh, dne 1. marca 1938.

Movrin Jožef l. r.

ČASTNA IZJAVA

Pevce Franc, železniški uslužbenec v Mariboru, doma v Pijovcih pri Sladki gori, obžalujem, da sem o priliki pogreba svoje matere Pevčeve Urše razžalil in oklevetal g. Žalera Frana, upokojenega bančnega uradnika in posestnika na Pijovcih.

SAMO

Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalec. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.